

Súd: Okresný súd Liptovský Mikuláš
Spisová značka: 1P/37/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5618200608
Dátum vydania rozhodnutia: 05. 09. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Katarína Podhorcová
ECLI: ECLI:SK:OSLM:2023:5618200608.53

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Liptovský Mikuláš JUDr. Katarínou Podhorcovou vo veci starostlivosti o maloleté deti A. B., nar. XX. X. XXXX, a C. B., nar. XX. X. XXXX, obidve deti bytom ako matka, zastúpené kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Liptovský Mikuláš, sídlom M. M. Hodžu 30, Liptovský Mikuláš, IČO: 30 794 536, deti matky D. E. B., nar. XX. X. XXXX, trvale bytom F. XXX/XX, C. G., a otca A. E. A. B., H., nar. XX. X. XXXX, trvale bytom H. B. XXX/XX, I., zastúpeného JUDr. Ing. Ivanou Kožákovou, advokátkou so sídlom Stošická 1067/50, Liptovský Mikuláš, v konaní o návrhu otca na úpravu styku s maloletými deťmi, v konaní o návrhu otca na zmenu osobnej starostlivosti a v konaní o uloženie výchovného opatrenia, za účasti Okresnej prokuratúry Liptovský Mikuláš, so sídlom J. X, C. G., Úradu komisára pre deti, so sídlom Odborárske námestie 3, Bratislava, IČO: 50 159 399, a Centra pre deti a rodinu Istebné, so sídlom Istebné 258, takto

rozhodol:

I. Otec je oprávnený stykať sa s maloletými deťmi každý prvý víkend v mesiaci v kalendárnom roku v piatok v čase od 15.00 hod. do nedele do 17.00 hod., keď si maloleté deti prevezme v mieste bydliska matky, a na konci styku maloleté deti v mieste bydliska matky aj odovzdá.

II. Matka je povinná maloleté deti na styk s otcom pripraviť; v prípade dôvodných prekážok, ktoré bránia styku otca s maloletými deťmi, si rodičia oznámia túto skutočnosť bez zbytočného odkladu telefonicky alebo iným vhodným spôsobom, otec má v takom prípade právo na náhradný termín styku s maloletými deťmi v rozsahu zodpovedajúcom stretnutiu, ktoré sa z titulu dôvodných prekážok neuskutočnilo.

III. Súd ukladá výchovné opatrenie:

matka, otec a maloleté deti A. B. a C. B. sú povinní podrobiť sa odbornému poradenstvu v CDR Istebné, so sídlom Istebné 258, IČO: 00 183 521,

- rodičia za účelom nápravy, obnovovania a upevňovania správnej rodičovskej komunikácie,
- a za účelom nápravy, obnovovania a upevňovania vzťahu medzi otcom a maloletými deťmi,
v intervaloch podľa pokynov pracovníkov tohto pracoviska, po dobu 12 mesiacov od právoplatnosti tohto rozsudku.

IV. CDR Istebné je povinné podávať Okresnému súdu Liptovský Mikuláš správy o priebehu a výsledkoch odborného poradenstva v dvojmesačných intervaloch.

V. Súd návrh otca na zverenie maloletých detí do jeho osobnej starostlivosti zamietla.

VI. Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Otec podal na Okresný súd Liptovský Mikuláš dňa 1. 3. 2018 návrh na úpravu styku s maloletými deťmi A. B., nar. XX. X. XXXX, a C. B., nar. XX. X. XXXX, ktorým navrhol, aby súd upravil jeho styk s deťmi na každý pondelok v prvom týždni kalendárneho mesiaca od 13.30 hod. do 15.00 hod. v priestoroch Úradu práce sociálnych vecí a rodiny Liptovský Mikuláš, bez prítomnosti matky a za prítomnosti psychológa. Svoj návrh odôvodnil tým, že rozsudkom Okresného súdu Liptovský Mikuláš sp. zn. 9P/48/2015 zo dňa 12. 4. 2017 súd jeho návrh na úpravu styku s deťmi zamietol s odôvodnením, že matka aj tak nebude dodržiavať úpravu styku, s poukazom na to, že deti potrebujú pokoj. Maloleté deti nevidel už 5 rokov, okrem septembra 2017, kedy sa bol o nich informovať v škole, maloletých videl len z diaľky. Matka mu o deťoch nepodáva žiadne informácie, darčeky, ktoré im posiela, mu vracia naspäť. Vzhľadom na danú situáciu si je vedomý, že je potrebné, aby bol pri realizácii styku s deťmi odborník, preto žiada prítomnosť psychológa. Dňa 17. 3. 2022 podal otec na súd i návrh na zmenu osobnej starostlivosti o maloleté deti, ktorým sa domáha zverenia maloletých detí do jeho osobnej starostlivosti, a tiež určenia vyživovacej povinnosti matky k maloletým deťom. Súčasne s návrhom na zmenu osobnej starostlivosti podal i návrh na nariadenie neodkladného opatrenia, ktorým žiadal, aby súd umiestnil maloleté deti do zariadenia ústavnej starostlivosti, ktorého výber ponecháva na uvážení súdu. Súčasne žiadal, aby mu bolo súdom nariadené výchovné opatrenie, spočívajúce v povinnosti spolupracovať so zariadením ústavnej starostlivosti, a aby sa v zmysle pokynov ústavu podrobil odbornému poradenstvu za účelom obnovy vzťahu s maloletými deťmi. Okrem toho žiadal, aby súd matke dočasne zakázal styk s maloletými deťmi, v záujme zamedzenia ich ďalšieho nežiaduceho ovplyvňovania proti otcovi zo strany matky a ich traumatizovaniu. V konaní je súčasne vedené konanie o uloženie výchovného opatrenia, na základe uznesenia tunajšieho súdu o začatí konania. Celou líniou konania sa prelínajú viaceré návrhy otca na nariadenie neodkladného opatrenia, ktorým sa domáhal do právoplatného skončenia vo veci samej zverenia maloletých detí do jeho osobnej starostlivosti, úpravy styku s maloletými deťmi, návrh na umiestnenie maloletých detí v ústavnom zariadení, kde by bolo i jemu umožnené zúčastniť sa procesu nápravy vzťahov so synmi.

2. Z obsahu spisového materiálu je zrejmé, že uznesením Okresného súdu Liptovský Mikuláš č. k. 1P/37/2018-1896 zo dňa 24. 11. 2022 v spojení s uznesením Krajského súdu v Žiline č. k. 10CoP/2/2023-2114 zo dňa 2. 2. 2023 bolo zrušené pôvodné uznesenie Krajského súdu v Žiline sp. zn. 10CoPno/1/2021 zo dňa 27. 10. 2021 v časti neodkladného opatrenia o povinnosti rodičov podrobiť sa psychologickému poradenstvu na pracovisku Úradu práce sociálnych vecí a rodiny Liptovský Mikuláš, taktiež v časti o pôvodnej užšej úprave styku otca s maloletými deťmi v mieste sídla Referátu poradensko-psychologických služieb Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Liptovský Mikuláš, a súčasne bol zamietnutý návrh otca na nariadenie neodkladného opatrenia umiestnením maloletých detí do ústavného zariadenia za účelom diagnostiky a odbornej pomoci maloletým a uložením dočasného zákazu matke na styk s maloletými deťmi. Súčasne Krajský súd v Žiline zrušil i časť výroku súdu prvého stupňa o uložení povinnosti rodičom a maloletým deťom podrobiť sa psychologickému poradenstvu v CDR Istebné. Ku dnešnému dňu je teda v platnosti vyššie uvedené uznesenie o nariadení neodkladného opatrenia, na základe ktorého sa mal otec stretávať s maloletými synmi do 30. 06. 2023 každý páry kalendárny týždeň v piatok od 15.00 hod. do 17.00 hod., a od 1. 7. 2023 každý prvý víkend v mesiaci v kalendárnom roku v piatok v čase od 15.00 hod. do nedele 17.00 hod. kedy si maloleté deti prevezme v mieste bydliska matky a na konci styku maloleté deti v mieste bydliska matky aj odovzdá. Matka je povinná maloleté deti na styk s otcom pripraviť; v prípade dôvodných prekážok, ktoré bránia styku otca s maloletými deťmi, si rodičia oznámia túto skutočnosť bez zbytočného odkladu telefonicky alebo iným vhodným spôsobom, otec má v takom prípade právo na náhradný termín styku s maloletými deťmi v rozsahu zodpovedajúcom stretnutiu, ktoré sa z titulu dôvodných prekážok neuskutočnilo.

3. Ostatný návrh otca na nariadenie neodkladného opatrenia bol doručený dňa 3. 5. 2023, doplnený dňa 10. 5. 2023. Otec sa opäť domáhal, aby súd odovzdal maloleté deti do jeho osobnej starostlivosti a súčasne navrhol, aby súd maloleté deti odovzdal do starostlivosti vhodného odborného zariadenia ústavnej starostlivosti za účelom obnovy vzťahu s maloletými deťmi. Zároveň navrhol dočasne zakázať styk matky s maloletými deťmi a nariadiť jej dlhodobé poradenstvo za účelom poznania, prijatia, budovania a aplikovania princípov zodpovedného rodičovstva. Svoj návrh na nariadenie neodkladného opatrenia doplnil podaním doručeným súdu dňa 10. 5. 2023, v ktorom oznámil, že syn C. je stále

hospitalizovaný na psychiatrickom oddelení Detskej psychiatickej liečebni, n.o. Hraň, a podľa informácie z kurately ide o dlhodobé ochorenie. Dňa 4. 5. 2023 sa po doručení lekárskej správy z poslednej hospitalizácie Lukáša v MFN Martin oboznámil so závažnými skutočnosťami, týkajúcimi sa aktuálneho zdravotného stavu dieťaťa a doposiaľ stanovenými diagnózami. Týmto sú najmä nasledovné závery lekárov:– Klinická diagnóza F50.0 Porucha príjmu potravy – Mentálna anorexia; Úzkostné stavy; Syndróm týraného dieťaťa; Žalúdočné problémy (reflux, afty...), Adaptačné poruchy, Posttraumatická stresová porucha, Proteínovo-energetická podvýživa. Podľa názoru otca, diagnózy potvrdzujú závery uvedené v znaleckých posudkoch H. K. a G. L.. Podľa jeho úvahy, matka v záujme boja v konaní 1P/37/2018 evidentne odopierala dieťaťu stravu, keď za pár mesiacov schudlo o 17 kg. Matka musela synovi nepretržite v ostatných mesiacoch vytvárať stresové situácie, čomu zodpovedá aj stav žalúdka dieťaťa. Má ordinovaný omeprazol, ktorý sa ordinuje často ako regulátor žalúdočnej kyseliny, pričom osobitne problémy so žalúdkom sú na 90% spojené so zvýšenou psychickou záťažou. Podľa otca, otázkou ostáva, čím matka strašila C., keď po prijatí do nemocnice vykazoval sebevražedné sklony. Aj A. verbalizoval konštatovania, ktoré majú základ v prejavoch a výrokoch matky, ktoré verbalizovala v minulosti na pojednávaní. Následne počas hospitalizácie v Martine sa mal dňa 27. 3. 2023 maloletý vyjadriť, že sa cíti pokojnejšie, myslí si, že má ťažkosti pre problémy v domácom prostredí. V zmysle lekárskej správy, podľa otca, dieťa vykazuje syndróm týraného dieťaťa, čo je stav vysoko vážny. V závere podania otec požiadal súd, aby urýchlene vo veci konal, a aby matke zabránil v ďalšom poškodzovaní detí. Dňa 5. 6. 2023 doručil otec prostredníctvom svojej zástupkyne doplňujúce podanie a vo svojich úvahách zdôrazňuje, že ublíženie na zdraví synovi C. spôsobila matka, keď o. i., minimálne v období od 22. 2. 2023 do 16. 3. 2023 viedla maloletého C. B. tak, že ho primäla k tomu, aby jedol len ryby a krevety, ako 12 ročné dieťa s neprimeranou váhou cvičil s činkami 10 kg s tým cieľom, aby si znížil výrazne váhu, čo matka účelovo pred lekármi interpretovala ako náhly stav, spôsobený úradmi, súdnou mocou a otcom, pričom maloletému ublížila na zdraví tak, že v zmysle správy o priebehu hospitalizácie a prepúšťacej správy z ÚNN Martin zo dňa 21. 4. 2023 spôsobila metabolický rozvrat, sekundárne orgánové poškodenie vo forme chronickej chemickej gastropatie, proteino – energetickú podvýživu, hepatopatiu a chronický katabolizmus, aftóniu, gastropatiu a duodenogastrický reflux, aby takýmto spôsobom maloletého dostala na hospitalizáciu a následne na dlhodobý niekoľkokmesačný pobyt maloletého v psychiatrickom zariadení Hraň (v ktorom sa v čase tohto podania otca maloletý nachádzal), a tak sa vyhla plneniu povinnosti deti otcovi odovzdávať. Podľa otca, maloletého od obdobia prevzatia uznesenia Krajského súdu v Žiline o uložení povinnosti (pozn.: ostatná úprava styku otca s maloletými), matka účelovo bránila maloletému C. v školskej dochádzke, vyvolávala u neho obavy a strach s tvrdením, že bude zverený otcovi, do tej miery, že dňa 20. 2. 2023 bol maloletý podrobený vyšetreniu u detského všeobecného lekára s konštatovaním psychiatrických problémov. Otec vo svojich podaniach a návrhoch opakovane poukazuje na neustále vykresľovanie otca matkou ako zlého človeka do tej miery, že tým takmer trvalo narušila jeho vzťahy s maloletými deťmi, a svojim konaním marila a stále marí snahy orgánov verejnej správy o nápravu tohto stavu.

4. Otec poukázal na nerešpektovanie rozhodnutia Krajského súdu v Žiline matkou, konkrétne uznesenia č. k. 10CoP/2/2023-20114 zo dňa 2. 2. 2023 o úprave styku detí s otcom, keď matka má povinnosť pripraviť deti na stretnutie s otcom dvakrát do mesiaca v piatok na dve hodiny. Matka toto rozhodnutie nerešpektuje, tak ako nerešpektuje 13 rokov i všetky predchádzajúce rozhodnutia a uložené povinnosti. V prvom rade je nevyhnutné zdôrazniť kritický zdravotný stav maloletého C. a to, čo sa deje so synom C., ako aj ohrozenie psychického zdravia a narušenie zdravého vývinu maloletého A..

5. Súd prvej inštancie následne rozhodol 8. 6. 2023 o začatí konania o nariadenie neodkladného opatrenia uložením povinnosti matke a maloletému A. B. podrobiť sa psychologickému poradenstvu a psychologickému terapeutiu. Matke a maloletému A. B. (v danom čase bol maloletý C. B. hospitalizovaný) uložil povinnosť absolvovať individuálne psychologické poradenstvo a psychologickú terapiu u psychológa alebo na pracovisku psychologického poradenstva a psychologickému terapeutiu, ktoré matka zvolí sebe a maloletému A. B. podľa vlastného výberu, a to u matky so zameraním na prekonanie rodičovského konfliktu, spracovanie negatívnych emócií voči otcovi maloletých, zlepšenie komunikácie matky s otcom maloletých, akceptovanie úlohy/práv otca ako druhého biologického rodiča, za účelom edukatívnej psychoterapie zameranej na zlepšenie komunikácie matky s maloletými deťmi, s cieľom jej pomoci maloletým deťom pri obnovovaní a upevňovaní vzťahu s otcom a prekonávaní negatívnych dopadov konfliktu medzi otcom a maloletými, u maloletého A. B. so zameraním na spracovanie negatívnych emócií voči svojmu otcovi, zlepšenie komunikácie maloletého s otcom, a to všetko v trvaní najmenej 6 mesiacov a v rozsahu minimálne 10 konzultácií. Na základe odvolania

otca rozhodol Krajský súd v Žiline uznesením zo dňa 2. 8. 2023 tak, že uznesenie okresného súdu vo výrokoch, ktorými začal konanie o nariadenie neodkladného opatrenia, ustanovil maloletým deťom opatrovníka a uložil matke a maloletému A. B. absolvovať individuálne psychologické poradenstvo, zrušil. Uznesenie okresného súdu vo výroku, ktorým zamietol návrh otca na nariadenie neodkladného opatrenia umiestnením maloletých detí do ústavného odborného pracoviska, návrh otca uložiť dočasný zákaz styku a kontaktovania matky s maloletými deťmi a návrh na nariadenie neodkladného opatrenia zverením maloletých detí do starostlivosti otca, potvrdil.

6. Otec vo svojom návrhu v merite veci i vo viacerých vyjadreniach zdôrazňuje, že snaha matky o prípravu synov je len formálna. Zabezpečí síce, aby sa deti dostavili na stretnutia, avšak synovia sú fakticky pod dozorom matky, majú s ňou očný kontakt, či hovoria správne, čo majú naučené. Vzhľadom k formálnemu obsahu týchto stretnutí, otec oznámil matke i súdu, že nemá záujem ísť proti vôli dieťaťa/detí. V máji 2023 vyhodnotil ďalšie pokusy o realizáciu styku s A. v zmysle posledného rozhodnutia krajského súdu za kontraproduktívne hlavne kvôli synovi A. (poznámka: maloletý C. B. bol v danom čase hospitalizovaný) a súčasne oznámil, že pokiaľ matka alebo syn budú mať želanie sa s ním stretnúť, veľmi rád príde. Otec zazlieva matke, že napriek oznámeniu, že za daných okolností nebude chodiť na miesto stretnutia do M., dieťa naďalej vystavuje stresu. Napriek uvedenému, nemá dôvod na podanie návrhu na zrušenie rozhodnutia o nariadení neodkladného opatrenia o úprave styku, a čaká, kedy matka začne dieťa/deti riadne na stretnutie pripravovať. On sa 13 rokov nesnaží o nič iné, len byť víkendovým otcom, avšak jeho základné právo mu je upierané. Vytesňovanie jeho, ako otca, zo života detí prebieha kontinuálne od roku 2010, nezmenil sa ani modus operandi matky. On skúšal všetko možné, dokonca v roku 2019 alebo 2020 svoj návrh zobral späť. Bola to však práve matka, ktorá nedala súhlas so zastavením konania. V záujme pokoja detí, nechal tak i rozhodnutie z roku 2015, kedy sa styk s deťmi v súdnom konaní neupravil (pozn.: sp. zn. 9P/48/2015, otec nepodal odvolanie), ktoré začalo na jeho podnet. Sudkyňa v danom čase poukázala, že styk by aj tak nebol realizovateľný, vzhľadom na prístup matky. On to nechal tak, avšak deti aj tak nemali pokoj. Nič iné si neželá, len mať možnosť normálne tráviť čas so svojimi synmi, a aby sa toto v perspektívnej budúcnosti rozširovalo. Za súčasnej situácie to kvôli prístupu matky a detí nie je reálne. Na základe uvedeného sa domáha zmeny starostlivosti, hoci, podľa neho, najnormálnejšie by pre deti bolo, keby mu bolo umožnené byť normálnym víkendovým otcom. V čase hospitalizácie C. veľmi opatrne pristupoval ku otázke možného styku s ním. Lekárka nevedela špecifikovať, kedy predpokladá možnosť osobného kontaktu s ním. Matke sa podarilo excelentne deti naprogramovať tak, aby ho nenávideli. Pokiaľ bude mať možnosť byť s deťmi bez vplyvu a atakov matky, nepochybuje o tom, že vzťah sa napraví, pretože jeho deti s ním nezažili nič zlé.

7. Na priamu otázku otca matke v konaní, ako si predstavuje prípravu maloletých detí na styk s otcom, matka uviedla, že jej príprava je limitovaná tým, čo sa udialo za posledné roky vo vzťahu otec – deti. Ona deti informuje o tom, že sa otec s nimi chce stretnúť, teda, že je to určené súdnym rozhodnutím. Informuje ich, kde majú ísť a kedy tam majú ísť, nemôže rozprávať všetky detaily. Na priamu otázku matke, či zabezpečovala psychologickú terapiu a poradenstvo pri príprave detí na stretnutie s otcom, matka poukázala na konzultácie s B. K., bez bližšej špecifikácie rozsahu a zamerania stretnutí, komunikácia údajne prebiehala cez videohovor, e-mailom, telefonicky. Matka sa nevedela vyjadriť presne ani k tomu, či súčasťou komunikácie boli i deti. V priebehu celého konania nepredložila jasné dôkazy, ktoré by svedčili o tom, že by mala snahu o efektívne riešenie, aj cestou psychologického poradenstva, a najmä terapie, vo vzťahu ku maloletým deťom a sebe. Na otázku zástupkyne otca, či i nad rámec súdneho rozhodnutia zabezpečila odbornú pomoc deťom, matka odpovedala protiotázkou a vyhýbavo. S otcom o psychologickej odbornej pomoci pre maloleté deti nekomunikovala.

8. Z obsahu znaleckého posudku zo dňa 31. 05. 2022 znalca z odboru zdravotníctva a farmácie, odvetvie psychiatria, MUDr. N. L., ktorý bol ustanovený v konaní, vyplývajú nasledovné zistenia a závery: u matky zistil paranoidnú poruchu osobnosti, tzn., jej osobnosť vykazuje tzv. paranoidné rysy, je egocentrická, s absentujúcou sebareflexiou, tvrdohlavá, akcentujúca vlastnú pravdu a práva, neústupčivá, neochotná meniť svoje postoje a presvedčenia, prijať odlišné názory a robiť kompromisy, ťažko akceptujúca authority, odpor a kritiku, zároveň voči okoliu kritická, bojovne a opozične nastavená, so vzťahovačnými a paranoidnými tendenciami, zakrývaním a formálnou deklaráciou spolupráce. Paranoidná porucha osobnosti je trvalá (medicínsky neovplyvniteľná), abnormná varianta charakterových a temperamentových rysov osobnosti, ktoré sa významne odlišujú od rysov prítomných u väčšiny ľudí a od očakávaných noriem spoločnosti, jednotlivé zložky takejto osobnosti sú usporiadané neharmonicky, nevyrovnané a poruchy adaptácie takejto osobnosti spôsobujú ťažkosti svojmu

sociálnemu okoliu alebo jej samej. Nejedná sa o duševnú chorobu, či vážnu duševnú poruchu v pravom slova zmysle – matka si v minulosti aj v súčasnosti plne uvedomovala a uvedomuje svoje konanie a toto bola a je plne schopná ovládať, teda z medicínskeho hľadiska táto porucha nie je nebezpečná pre matku, maloleté deti, či iné osoby. U otca znalec zistil silne ťažkú depresívnu poruchu, pre ktorú je v liečbe psychiatra od septembra 2010 až do súčasnosti. Porucha sa u neho prejavuje poklesom nálady, pesimizmom, vnútorným napätím, poklesom vitality a frustračnej tolerancie, pohotovosťou k neurotickej reaktivite so somatizáciou (premietaním napätia do telesných ťažkostí), emočnou labilitou, iritabilitou, impulzivitou a pod., pričom k zhoršovaniu stavu u neho dochádza v záťažových a dlhodobu emočne napätých situáciách. V novembri 2016 bol uznaný čiastočne invalidným, miera invalidity bola stanovená na 60 %, z toho 50 % pre ochorenie chrbtice a 10 % pre ostatné diagnózy – vrátane depresívnej poruchy. Pri stredne ťažkej depresívnej poruche sa nejedná o duševnú chorobu, či vážnu duševnú poruchu v pravom slova zmysle, otec si v minulosti aj v súčasnosti plne uvedomoval a uvedomuje svoje konanie a toto bol a aj je plne schopný ovládať, a teda z medicínskeho hľadiska táto porucha nie je nebezpečná pre otca, maloleté deti, či iné osoby.

9. Vzhľadom na osobnostnú štruktúru matky a doterajší priebeh rodičovského opatrovníckeho sporu, znalec v znaleckom posudku na záver uviedol, že je iluzórne očakávať, že by „rodičovská či rodinná terapia alebo poradenstvo a pod.“ mohli viesť k zmene odmietavých postojov matky ku styku maloletých detí s otcom. Na pojednávaní dňa 8. 9. 2022 znalec ku svojim zisteniam doplnil, že jedinou novou skutočnosťou od času vypracovania znaleckého posudku je jeho ďalší poznatok o veci po oboznámení sa so zápisnicami z ďalších súdnych pojednávaní z 23. 6. 2021 a 21. 7. 2022. Záverom znaleckého posudku sa pridrižiava v plnom rozsahu, pričom za najdôležitejšie považuje, že otec a matka netrpia nejakou duševnou poruchou alebo chorobou, ktorá by a priori spôsobovala ich neschopnosť rodičovskej funkcie. Svoje konanie si uvedomujú, svoje konanie ovládajú. Hoci u matky zistil paranoidnú poruchu osobnosti, čo sú osobnostné danosti, vo vzťahu k rozpoznávaniu a ovládaníu svojho konania je to porucha, ktorá na uvedené nemá vplyv. Pokiaľ ide o otca, hoci sa viac rokov lieči na depresívnu poruchu stredne ťažkého stupňa u psychiatra a navštevuje aj psychológa, tieto skutočnosti nemajú vplyv na jeho schopnosť osobnej starostlivosti o dieťa. Z medicínskeho pohľadu sú obidvaja rodičia schopní poskytovať osobnú starostlivosť maloletým deťom. Konštatovaná porucha u matky sa môže meniť v závislosti od toho, ako prebiehajú životné situácie. Vo všeobecnosti, všetko v psychiatrii má aj určitú dedičnú zložku a súvisí aj so životnými okolnosťami a situáciami, s ktorými sa človek stretáva od narodenia až po smrť. V prípade nesúhlasu s takouto osobou sa táto následne správa tak, aby presadila svoje záujmy, bojuje tvrdošijne za svoje práva zo svojho presvedčenia, je ťažko od toho odkloniteľná. Hormonálne zmeny na to nemajú žiaden vplyv. Znalec po oboznámení s obsahom spisového materiálu uviedol, že u matky vníma stále sa opakujúce jej vyjadrenia, že každý je proti nej zaujatý, tisíc osôb, každý jej chce zle, s každým, kto má odlišný názor, nesúhlasí. Paranoidnú poruchu osobnosti u matky možno konštatovať od obdobia, kedy dospela, a pretrváva počas obdobia dospelosti. Ku záverom o formálnej deklarácii spolupráce u matky dospel na základe toho, že opakovane pred znalcom deklarovala, že má záujem deti otcovi dávať, že ona žiaden styk nemarí, ale tento nechcú deti, pričom na základe štúdia viacerých súdnych rozhodnutí vo veci maloletých detí a obsahu spisového materiálu, znalec konštatuje zhodu s jeho zisteniami o formálnej deklarácii spolupráce u matky. U matky sa môžu zosilniť alebo zvýšiť prejavy paranoidnej poruchy osobnosti vplyvom stresu a záťaže v súvislosti s dlhodobým rodičovským sporom. Pokiaľ ide o otázku predpokladu možnej zmeny postoja jedinca, ktorý trpí paranoidnou poruchou osobnosti, hoci v psychiatrii je všetko možné, pravdepodobnosť je však nízka, skôr teoretická. Teoreticky možno prispieť ku zníženiu intenzity prejavov stresu, je to proces na viac rokov. Základom zmeny u matky by muselo byť to, že by to musela sama chcieť. Zlepšenie vzťahu medzi rodičmi by mohlo mať vplyv na postoj matky, avšak zlepšenie vzťahu medzi rodičmi považuje za iluzórne. Paranoidná osobnosť je medicínsky neovplyviteľná. Môže byť ovplyviteľná psychologickými postupmi a terapiami, ale daná osoba musí chcieť, a je to vždy na dlhé obdobie, minimálne na viac rokov. Matke by odporučil dlhodobu navštevovať psychológa, ktorého si sama zvolí a ku ktorému bude mať dôveru. Je možné predpokladať zmenu, ak by mala dôveru ku psychológovi, ktorého si sama vyberie, pretože aj osoby s paranoidnou poruchou osobnosti majú nejaké osoby, ktorým dôverujú, a závisí to aj od šikovnosti a skúsenosti psychológa a jeho zručnosti vedieť pracovať s takýmito osobnosťami. Osoba s paranoidnou poruchou osobnosti je úplne jednoznačne schopná rozlíšiť zákonnosť svojho konania, a na uvedené poukázal i v znaleckom posudku. Zo psychiatrického hľadiska by mohlo rodičom prospieť, ak by sa čím skôr ukončili súdne spory, nie však na papieri, ale po ľudskej stránke. Pokiaľ ide o matkou tvrdenú narcistickú poruchu osobnosti u otca, túto znalec u neho nezistil.

10. Z obsahu znaleckého posudku H. G. K., ako ďalšej ustanovenej znalkyne, odbor psychológia, vyplýva zistenie, že u otca ide o osobnosť muža v strednom veku dospelosti vo vývine, vývin narušený (zo záverov z psychiatrických vyšetrení: 12.06.2015: chronifikovaný depresívne-obsedantný stav, sekundárna neurotizácia pri dlhodobej kumulovanej frustrácii somatickými i psychogénnymi faktormi. 18.9.2015: depresívne poruchy so somatickými príznakmi endogénneho charakteru, aktuálne stredne ťažká fáza (podľa posudkového lekára SP: miera poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť je 60%, vznik invalidity. 15.1.2020: výrazné oscilácie emotivity exogénne evokované s dysforickým prežívaním, s výraznou psychosomatickou propagáciou, situačne zhoršená dyssomnia). Psychický stav aktuálne destabilizovaný po tom, ako jeho stiahnutie návrhu bolo odmietnuté, bolo nariadené znalecké dokazovanie a následne prieťahy v konaní kvôli neochote matky prísť s mal. deťmi na psychologické vyšetrenie k znalcovi. Intelektová úroveň celkovo orientačne v rámci normy, osobné pracovné tempo priemerné. Štruktúra osobnostných vlastností otca bez náznakov porúch osobnosti, s výraznejšou introverziou (uzavretosťou), uzavretosť, nezrelou, plochejšou labilnejšou emotivitou (osobná a partnerská neistota, obavy z vnútornej izolovanosti a osamelosti, napätie, istá bezradnosť s vyhýbaním sa hlbšej emočnej angažovanosti a problémami s prejavom citov). Myslenie skôr racionálne, rigidejšie, s istou podozrievavosťou a nedôverou. Emočný a racionálny kontakt s realitou zachovaný, interpretácia situácií a vyvodzovanie záverov z diania skôr na základe celostného vnímania, ako na základe jednotlivých aspektov; percepcia ovplyvnená úzkostlivosťou, sociálnou odťažitosťou; náznaky oneskorenej individuácie a nesamostatnosti. Zistené narcistické črty, menšia pripravenosť na riešenie aktuálnych životných úloh, sklon k nedisciplinovanosti, ku kladeniu excesívnych a nerealistických požiadaviek vo vzťahu (kladenie recipročných požiadaviek druhej strany však vyvoláva uňho podráždenie a zlosť), pričom mužský a ženský princíp vníma ako rovnocenné. Želá si bezstarostné a bezkonfliktné partnerské vzťahy bez záťaže zo silnej väzby a vnútornej závislosti, potrebuje seba potvrdzovanie. Usiluje sa odvádzať svoju pozornosť od nevyriešených osobných problémov a odsúvať vnútorné stiesňujúce napätie. Žiada sa mu žiť intenzívne a ujať sa aj ťažkých úloh s vitálnou silou. Očakáva, že jeho okolie sleduje tie isté ciele, a bude sa na tom nadšene zúčastňovať. Vo svojich zámeroch sa nedá brzdiť alebo obmedziť, neustupuje konvenčným predsudkom, nedá sa zastaviť malichernosťou ani bojzlosťou iných. Najradšej by sa nasilu zbavil súčasnej neuspokojivej situácie, aby sa zbavený rozličných prekážok mohol slobodne rozvíjať. Keď má pocit, že sa primerane nerešpektuje jeho osobná významnosť, má tendenciu utiecť od problémov alebo problémy iných bagatelizovať. Vtedy sa môže aktualizovať externalizovaná depresia, podozrievavosť a agresivita voči iným, tvrdohlavosť, zatrpknutosť, tenznosť, hostilita, iritabilita, mrzutosť, trucovitosť a pomstychtivosť. Zdá sa, že uňho došlo k sebareflexii v súvislosti s roky trvajúcimi súdnymi spormi ohľadne detí (myslí si, že keď človek urobí chybu, má ju napraviť, už nikdy nechce nikoho sklamať, za najdôležitejšie v živote považuje mať pokoj v duši). V prežívaní otca dominujú osobné témy, téma mal. detí sa javí skôr okrajová (chce udržať vzťah s deťmi a ukončiť spory). Rodinná identita narušená; uviaznutie v pôvodnej rodine so svojimi rodičmi (svoju mamu vníma ako najdôležitejšiu osobu v rodine), bez svojich mal. detí, čo evokuje jeho „slabé“ rodičovstvo. Výchovná stratégia otca je skôr podporná, nie je formatívna. Podobne, ako je tomu u matky, chce byť k deťom kamarátsky a solidárny. Vo výchove odmieta lámať vôľu detí. Nemá tendenciu dbať výlučne o rodinu. Rodičov a deti považuje za navzájom si rovných, čo svedčí o neznalosti vývinových potrieb mal. detí v zmysle ich nadhodnocovania, čo obvykle vedie k nadlimítnemu tlaku na rozhodovanie a zodpovednosť mal. detí a destabilizácii ich psychiky. U matky znalkyňa konštatuje, že ide o osobnosť ženy vo veku strednej dospelosti vo vývine. Intelektová úroveň matky celkovo orientačne v norme. Osobné pracovné tempo priemerné. Štruktúra osobnosti matky bez patologických fenoménov v zmysle porúch osobnosti. Emotivita skôr plochá, nezrelá, labilná, silnejšie pudové založenie, prítomné histriónske črty, túžba po pozornosti, ocenení a uznaní. Emočné problémy vrátane partnerskej neistoty a úzkosti popiera, odrážajú sa v somatickej oblasti (rôzne bolesti, slabosť, nábeh k obezite). Myslenie so známami perseverácií a zabiehavosti, v rečovom prejave logorrhea (spočiatku možno ako taktika, ktorá sa mohla stať trvalejšou zložkou fungovania). Emočný racionálny kontakt s realitou zachovaný, dianie hodnotí rovnako na základe globálneho pohľadu ako na základe jednotlivých aspektov situácií, do istej miery svojská, rigidná interpretácia reality, percepcia ovplyvnená úzkostlivosťou. Je schopná dávať a prijímať lásku a vytvárať príjemné vzťahy, má vyššiu potrebu náklonnosti. S oddanosťou a vnútorným nadšením sa dokáže venovať milovanému človeku alebo svojej obľúbenej činnosti ako ideálu dominujúcemu v jej živote. Túži po ťažko uskutočniteľnom, má vyššie, menej reálne ambície. Chce dosiahnuť výrazný úspech (rešpekt jej osobnej významnosti), potrebuje seba potvrdzovanie. Cíti sa byť povolená k veľkým výkonom, je vitálne aktívna, táto aktivita však často nadobúda formu agresivity a provokácie. Prítomné známky adaptačných ťažkostí ako pocity nedostačivosti a neadekvátnosti, intrapsychické napätie. V popredí jej vonkajšieho prejavu je vo všeobecnosti istá simplexnosť, má

problémy s autoritou (až antisociálne správanie), trvá na tom, že pokiaľ ide o ňu, je všetko v poriadku, že postupuje logicky a správne (svojská sociálna konvenčnosť), zdôrazňuje svoju harmóniu s druhými a nezdolný optimizmus (aj napriek debaklovým životným okolnostiam). Jej sebahodnotenie je relatívne vysoké (myslí si, že je v pohode, dobrá mama, úprimná, ochotná pomôcť, čestná, slušná). Aktuálne podmienky chápe ako prechodnú mrzutosť, bezpodmienečne sa od toho chce dištancovať, je ostražitá a pozorná. Chcela by zabrániť pocitom vnútornej izolovanosti a osamelosti. Nepociťuje uspokojivú pohodu, nechce pristúpiť na kompromis, ani nevie, ako správne riešiť dlhodobé problémy. Snaží sa zmeniť pomery, aby odstránila znepokojujúce a ubíjajúce napätie, je labilná, nepokojná, podráždená, psychosomaticky vzrušená, vypätá, prestimulovaná. Nemá dosť trpezlivosti na zvládnutie aktuálnych ťažkostí, najradšej by sa ich zbavila nasilu, aby si nezaťažena, neobmedzovaná mohla robiť, čo sa jej zachce. Nové podmienky a možnosti vníma ako najjednoduchšie riešenie. Mužský a ženský fenomén vníma ako rovnocenné. Za najhorší okamih vo svojom živote označila svoju chybu pri výbere otca svojich detí, za čo dodnes nesie následky. Už nikdy nechce robiť rozhodnutia bez viery, za najdôležitejšie v živote považuje vieru, zdravie a pokoru. V prežívaní matky dominujú témy detí a osobné témy. Svoje deti považuje za úžasné, chce s nimi tráviť čas, venovať sa im, správne ich vychovať, má o ne strach, najšťastnejšia doba v jej živote bolo cestovanie a narodenie jej detí. Svoju rodinu podvedome vníma ako neúplnú, tradičnú; v súdržnosti ona a obidve deti, ktorým pripisuje nadlimitné vývinové kompetencie (rovnaké ako sebe samej), čo svedčí o neznalosti vývinových potrieb mal. detí, môže vytvárať nadlimitný tlak na rozhodovanie a zodpovednosť detí a destabilizovať tak ich psychiku. Seba považuje za najdôležitejšiu osobu v rodine (podvedome pod ochranou svojich dvoch mal. synov. Intenzívny, určujúci vzťah vyjadřila k synovi A. (môže ho podvedome vnímať v pozícii lojálneho spojenca). Jej rodičovské výchovné postoje sú celkovo málo výrazné, skôr podporné, bez formatívnej zložky, podobne, ako je tomu u otca. Rovnako ako otec chce byť k deťom kamarátska a solidárna. Vo výchove odmieta podráždenosť a vyhýbanie sa komunikácii s deťmi.

11. Podľa znalkyne PhDr. K. u mal. A. ide o osobnosť dospievajúceho chlapca (puberta) vo vývine, vývin disharmonický, zvýraznený opozičný vzdor voči autoritám mimo rodiny matky. Zjavne lojalizuje s matkou, čo môže viesť k podvedomému preberaniu jej pocitov a názorov do tej miery, že mal. ich vníma a prezentuje ako svoje vlastné. Vzťah k otcovi je zachovaný, vážne narušený, deformovaný až k odmietaniu otcovskej osoby vo svojom živote. Mal. vystupuje kvázi ako dospelý (na čo nemá vývinové kompetencie), môže dochádzať s jeho stotožneniu sa s rolou ochrancu a vodcu v rodine (vo vzťahu k mladšiemu bratovi a aj k matke), čo môže destabilizovať jeho psychiku a deformovať jeho zdravý vývin. U mal. C. ide o osobnosť chlapca na prelome mladšieho a staršieho školského veku vo vývine, vývin disharmonický a prvkami neuroticizmu, 2012 vyšetrený psychológom so z: intelektové schopnosti dieťaťa sú priemerné, zodpovedajú fyzickému veku dieťaťa, dieťa je kojené, viazané na matku, odlúčenie od matky môže viesť k separačnej úzkosti; od r. 2013 psychiatrom diagnostikované emočné poruchy v detstve, resp. od r. 2017 kombinovaná tiková porucha F95.9, sy emočnej lability s poruchami správania F92.8, adaptačná porucha – úzkostný sy ťažký – po traumatizácii hroziacim odobratiem od matky (chlapec cíti traumatizáciu otcom a súdnou mocou). Intelekt mal. je orientačne v norme. K matke má výrazne pozitívny vzťah, vzťah k otcovi je zachovaný, susp. so silným negatívnym emočným cítením. Mal. je pod značným vplyvom svojho staršieho brata A., ktorého prezentované správanie môže kopírovať až sa stotožní s bratovými prejavmi. V tejto rodinnej konštelácii (matka a starší brat) sa ťažšie môže presadiť a samostatne sa rozvíjať, čo je významnou prekážkou pre jeho zdravý psychický vývin.

12. Psychologickým vyšetrením u rodičov a mal. detí neboli zistené výraznejšie patologické fenomény, ktoré by neboli známe zo spisu a zdravotnej dokumentácie, preto znalkyňa (napriek prvotnej úvahu o nutnosti psychiatrického vyšetrenia rodičov na základe štúdia spisu) neprizvala znalca – konzultanta z odboru psychiatrie.

13. Znalkyňa H. ďalej uvádza nasledovné: Otec: dlhšiu dobu je u neho stanovená psychiatrická diagnóza, kvôli tomu invalidizovaný v r. 2015, posledná kontrola 15.1.2020 svedčí o zmiernení príznakov (od stredne ťažkej fázy depresívnej poruchy so somatickými príznakmi endogénneho charakteru k výrazným osciláciám emotivity exogénne evokovaných s dysforickým prežívaním, s výraznou psychosomatickou propagáciou). Zo správy psychológa H. A. H., PhD. zo dňa 3.6.2019 vyplýva, že je ich klientom od r. 2010, ťažko znáša pokračujúce súdne „ťahanie“ okolo starostlivosti o jeho synov, obáva sa o ich zdravý vývin. Otec uvádza, a dáta v spise tomu nasvedčujú, že v r. 2010-2012 sa jeho styk s deťmi odohrával pod dohľadom ÚPSVaR, pričom mu nebolo zo strany ÚPSVaR nič vytknuté. Otec sa stretával s deťmi naposledy v r. 2013. V 09/2017 sa otec bol o maloletých informovať v škole, videl ich len z

dialky, osobný kontakt s nimi nemal. Bol v ZUŠ, aby videl deti, nebolo mu to umožnené. Matka dlhodobo zmieňuje psychické problémy zapríčinené správaním sa otca spoločných detí voči nej (opakovane udávala ponižovanie, týranie), nepreukázala žiadny lekársky ani iný odborný nález, ktorý by potvrdzoval uvádzané ťažkosti (a dával jej ťažkosti do priamej súvislosti so správaním otca). Matka vo svojich podaniach (napr. zo dňa 14.01.2019) píše, že ušla zo spoločnej domácnosti v 03/2010 z dôvodu násilného správania, fyzického napádania a psychického týrania otcom/manželom, ktorých intenzita sa stupňovala, v zázname ÚPSVaR v Nitre zo dňa 05.03.2010 (kde uvádzala pol roka trvajúce problémy s manželom), povedala, že odchádza k svojej matke do Liptovského Mikuláša, aby jej táto pomohla s deťmi (o 2 týždne sa mal narodiť mal. Lukáš), a potom sa vracia späť k manželovi, a jej odchod manžel odobril. Zdá sa, že zo strany matky mohlo byť v začiatkoch stretávanie sa otca s deťmi podmienené vysporiadaním BSM (čo je síce dôležité, ale pre vývin mal. detí, s určeným výživným, nie kľúčové).

14. Pokiaľ ide o posúdenie vzťahu obidvoch rodičov k maloletým deťom, znalkyňa, paralelne s predchádzajúcimi zisteniami uvádza: k obidvom svojim mal. deťom má otec pozitívny vzťah. V jeho prežívaní dominujú osobné témy, téma mal. detí sa javí skôr okrajová (chce udržať vzťah s deťmi a ukončiť spory). Rodinná identita narušená; uviaznutie v pôvodnej rodine so svojimi rodičmi (svoju mamu vníma ako najdôležitejšiu osobu v rodine), bez svojich mal. detí, čo evokuje jeho „slabé“ rodičovstvo. Výchovná stratégia otca je skôr podporná, nie je formatívna. Podobne, ako je tomu u matky, chce byť k deťom kamarátsky a solidárny. Vo výchove odmieta lámať vôľu detí. Matka: K obidvom svojim mal. deťom má pozitívny vzťah. V jej prežívaní dominujú témy detí. Svoje deti považuje za úžasné, chce s nimi tráviť čas, venovať sa im, správne ich vychovať, má o ne strach, najšťastnejšia doba v jej živote bolo cestovanie a narodenie jej detí. Seba považuje za najdôležitejšiu osobu v rodine (podvedome pod ochranou svojich dvoch mal. synov. Intenzívny, určujúci vzťah vyjadřila k synovi A. (môže ho podvedome vnímať v pozícii lojálneho spojenca). Jej rodičovské výchovné postoje sú celkovo málo výrazné, skôr podporné, bez formatívnej zložky, podobne, ako je tomu u otca. Rovnako ako otec chce byť k deťom kamarátska a solidárna.

15. Pokiaľ ide o posudzovanie výchovného prostredia rodičov vo vzťahu k maloletým deťom, znalkyňa konštatuje: otec býva vo vlastnom rodinnom dome s manželkou, je zamestnaný; existuje predpoklad, že po materiálnej a sociálnej stránke je jeho prostredie pre mal. deti vhodné. Z psychologického hľadiska je v spomienkach mal. detí v negatívnom zmysle oživovaná a aktualizovaná téma/zážitky/pocity zo sporadických kontaktov s otcom v r. 2012, resp. 2017 (bez oživovania vo výchovnom prostredí matky by tieto potenciálne traumatizujúce zážitky boli už prekryté inými zážitkami a témami), preto akékoľvek prostredie svojho otca, a otca samotného, považujú za ohrozujúce. U matky výchovné prostredie detí poznajú, je to dlhodobo ich domov, majú tam vhodne upravenú svoju detskú izbu pre ich zdravý vývin (na základe posúdenia kolíznym opatrovníkom v rámci opakovaných šetrení). Matka s deťmi býva v rodinnom dome so svojou sestrou, je to matkin rodičovský dom. Fakt, že v tomto dome došlo k tragickej udalosti (smrť otca matky), čo zdôrazňuje otec, nemožno považovať za jednoznačne negatívny pri hodnotení kvality bývania matky s deťmi.

16. Na otázku „Posúdiť, či sú maloleté deti niektorým z rodičov ovplyvňované vo vzťahu k druhému rodičovi, ak áno, akým spôsobom a s akými dôsledkami na ich psychickom vývine“, znalkyňa ku mal. A. uvádza: Pretože mal. dlhodobo žije vo výchovnom prostredí matky (ktorá otvorene prezentuje negatívne hodnotenie otca), je takmer isté, že je matkou negatívne ovplyvňovaný vo svojom vzťahu k otcovi. Zjavne lojalizuje s matkou, čo môže viesť k podvedomému preberaniu jej pocitov a názorov do tej miery, že mal. ich vníma a prezentuje ako svoje vlastné. Uvedené negatívne vplyvy na psychický vývin maloletého, môže podkopávať jeho osobnú a rodinnú identitu, viesť k zníženému sebavedomiu a sebaúcte, čo môže hyperkompenzovať nadmernou kritickosťou a negativizmom voči okoliu mimo matkinho príbuzenstva, alebo osôb/prostredia vybratého alebo označeného matkou ako bezpečné. Mal. C.: Dlhodobo (od svojho narodenia) žije vo výchovnom prostredí matky (ktorá otvorene prezentuje negatívne hodnotenie otca), preto je takmer isté, že je matkou na vedomej aj podvedomej úrovni negatívne ovplyvňovaný vo svojom vzťahu k otcovi. Okrem toho, že s nevdôľou zachytáva signály komunikácie medzi matkou a inštitúciami (súd, znalkyňa), je pod značným vplyvom svojho staršieho brata A., ktorý lojalizuje s matkou, a ktorého prezentované správanie môže mal. C. kopírovať, až sa stotožní s bratovými prejavmi. V danej rodinnej konštelácii (matka a starší brat) sa mal. C. môže ťažšie presadiť a samostatne sa rozvíjať, čo je významnou prekážkou pre jeho zdravý psychický vývin (môže viesť k upútavaniu pozornosti produkovaním poruchových/patologických symptómov).

17. Pokiaľ ide o posudzovanie psychického stavu maloletých detí (v čase vypracovania znaleckého posudku) so zameraním na to, či sú schopné správne vnímať, zapamätať si a následne správne reprodukovať prežité udalosti, či majú dispozície k fantazijnému spracovaniu a prezentovaniu, či majú sklony k účelovému spracovaniu skutočnosti, a aké sú ich citové väzby k rodičom, znalkyňa uvádza, že z dôvodu nespolupráce maloletých, nemala možnosť štandardne psychologicky vyšetriť maloleté deti, a teda, nemôže sa relevantne vyjadriť k ich schopnosti správne vnímať, zapamätať si a následne správne reprodukovať prežité udalosti, k ich dispozícii k fantazijnému spracovaniu a prezentovaniu, sklonu k účelovému spracovaniu skutočnosti. Znalkyňa upriamuje pozornosť, že dňa 10. 12. 2018 pri šetrení ÚPSVaR vo výchovnom prostredí matky si mal. deti ani nepamätali, kedy boli s otcom naposledy, ale úplne vylúčili akýkoľvek kontakt s otcom. Mal. A., napriek sústavnému tvrdeniu matky o jeho závažných psychických ťažkostiach v súvislosti so správaním sa otca voči nemu a voči jeho mladšiemu bratovi C. v čase, keď boli deti u otca v r. 2012 (matka udávala, že si deti pamätajú, ako ich otec týral), nemá vo svojej zdravotnej dokumentácii žiadnu zmienku o psychologickej, psychiatrickej alebo neurologickej starostlivosti a liečbe. Matka dňa 21. 11. 2018 pri šetrení ÚPSVaR uviedla, že otec v r. 2017 kontaktoval deti v škole, oni z toho kolabovali, preto s nimi bola u G. I., ale v zdravotnej dokumentácii sa nenachádza žiadna zmienka o tom, že by mal. A. bol psychiatricky vyšetrený a liečený. Mal. C. bol v starostlivosti pedopsychiatra od r. 2013. 23. 5. 2013 podľa matky po Promethazine vyrovnanjší, otec má (podľa matky) predbežným opatrením zákaz stretania sa s deťmi, afektivita u mal. stabilizovanejšia, bez med. liečby. Od r. 2017 bol pacientom G. G. I., v tom čase so záverom: kombinovaná tiková porucha F95.9, sy emočnej lability s poruchami správania F92.8, adaptačná porucha – úzkostný sy ťažký – po traumatizácii hroziacim odobratím od matky (chlapec cíti traumatizáciu otcom a súdnou mocou. 3. 2. 2021: lekár na základe nesúhlasu otca s užívaním liekov u chlapca, verbalizovanom pri návšteve otca 23. 11. 2020, odporúčal kontroly iným detským psychiatrom, dovtedy bol mal. bez medikácie, starostlivosť v ich ambulancii ukončená. Vzhľadom na výchovné problémy uvádzané matkou u mal. C. (vo vzťahu k staršiemu bratovi prekračujúce rámce súrodeneckej rivality navrhol pedopsychiater MUDr. I. filiálnu terapiu vo svojej ambulancii, po troch sedeniach 21.09.2017 od toho ustúpil s tým, že „na nácvik filiálnej terapie sa matke nedalo chodiť“.

18. Ku otázke prípadného preferovania niektorého z rodičov deťmi znalkyňa uvádza, že nemala možnosť maloletých štandardne psychologicky vyšetriť, zdá sa však, že obaja maloletí jednoznačne preferujú svoju matku, v ktorej výchovnom prostredí dlhodobo žijú, a ktorá podľa svojich najlepších úmyslov a síl saturuje ich vývinové potreby. Vzhľadom na zhrnutie zistení a výsledkov psychologického vyšetrenia považovala znalkyňa za vhodné upraviť styk otca s deťmi, pretože deti sa s otcom dlhodobo nestretajú, a kontakt mal. chlapcov s otcom je prepotrebný pre ich zdravý psychický vývin, pre formovanie chlapčenskej a mužskej identity. Obaja maloletí vyjadrili odpor k stretávaniu sa s otcom, a vzhľadom na dlhodobé negatívne nastavenie matky voči otcovi je v súčasnosti nepravdepodobné, že sa bez odbornej intervencie názor maloletých na stretávanie s otcom zmení. Považuje za nevyhnutné, aby obidvaja rodičia absolvovali kurz rodičovskej terapie a poradenstva s taxatívne určenými cieľmi a rozsahom, a aby obidve mal. deti boli profesionálne (odborne aj ľudsky) vedené k zdravým vzťahom k obojom svojim rodičom. Pretože nežiaduci stav, pokiaľ ide o kontakt maloletých s otcom, pretrváva dlhodobo, a v tom čase epidemická situácia neumožňovala štandardný postup odporúčaný v takých prípadoch, považovala znalkyňa za vhodné zahájiť kontakt detí s otcom formou videohovoru (môže byť dočasne nahradená formou telefonickou), v režime každý víkend v sobotu a/alebo nedeľu v trvaní cca pol hodiny (telefonicky štvrt hodiny), kde matka bude zaviazaná mal. deti na tento kontakt pripraviť a kontakt umožniť, a bude v prípade nutnosti len konštruktívne zasahovať do tohto kontaktu. Hneď, ako to epidemická situácia umožní, odporúčala znalkyňa kontakt obidvoch detí s otcom na referáte poradenskopsychologických služieb ÚPSVaR v mieste bydliska detí v rozsahu 1x v mesiaci 2 hodiny popoludní bez prítomnosti matky (ktorá obidve deti na tento kontakt konštruktívne pripraví), za prítomnosti psychológa. Ďalšie kontakty mal. detí s otcom navrhla rozšíriť do miesta jeho bydliska podľa odborného posúdenia psychológa vzhľadom na to, ako rodičia pokročia v dosahovaní a aplikovaní princípov zodpovedného rodičovstva, a nakoľko porovnateľne budú mal. detí vnímať dôležitosť obidvoch rodičov pre svoj život. Znalkyňa upriamila pozornosť na, podľa nej, dobrú prax, keď súd rozhodne o zverení detí do starostlivosti toho-ktorého rodiča podľa toho, aký pokrok rodič dosiahne v poznaní, prijatí a aplikácii princípov zodpovedného. Javí sa byť nevyhnutné, aby obaja rodičia zlepšili/zreálnili svoje sebazpoznanie, urgentne zmobilizovali svoj pozitívny osobnostný potenciál (hlavne lásku k spoločným deťom a záujem o ich výchovu a starostlivosť) a minimalizovali poznané výchovné riziká (hlavne vzájomné antagonistické nastavenie). Písomná produkcia oboch rodičov má zjavné známky sťažovateľstva (sklon k používaniu fráz, dlhodobo viacnásobné rigidné perseverovanie témy s egocentrickým trvaním na

systéme vlastných presvedčení bez silnejšej racionálnej zložky a náležitej sebareflexie a prenášaním/projektiváciou vlastných pocitov a skúseností na bývalého partnera/partnerku a na mal. deti). Kvôli tomu by mali bezodkladne začať navštevovať intenzívny dlhodobý, minimálne pol roka trvajúci, kurz rodičovskej terapie a poradenstva (vrátane silnej individuálnej zložky) s cieľom lepšie porozumieť svojmu prežívaniu a vývinovým potrebám spoločných mal. detí, pochopiť a rozvinúť u seba aspekty zodpovedného rodičovstva, minimálne s nasledovnými parciálnymi cieľmi: - pochopiť a prijať, že obaja rodičia mal. detí majú svoj diel zodpovednosti za vznik, priebeh a rozpad ich vzťahu (do ktorého vstúpili dobrovoľne ako dospelí ľudia so životnými skúsenosťami vrátane partnerských), a tiež za kvalitu ich rodičovského vzťahu po partnerskom rozchode; uznať, že v záujme všetkých zúčastnených majú mať obaja rodičia svoj podiel na starostlivosti o spoločné deti; uznať, že matka je dobrou matkou a otec je dobrým otcom mal. deťom a obaja robia to najlepšie, čo bolo a je v ich silách v súlade so stupňom ich poznania seba samých a vývinových potrieb ich mal. detí; obnoviť vzájomnú komunikáciu (a snažiť sa o konštruktivitu v komunikácii) v záujme mal. detí; napriek všetkému, čo rodičov vo vzájomných vzťahoch sklamalo a zranilo, neodvrátiť sa vnútorne od druhej strany, nevypovedať rodičovský vzťah, snažiť sa pochopiť druhú stranu láskavou trpezlivosťou, spomenúť si v láske na obdobie nadväzovania vzájomného vzťahu a na obdobie počatia a narodenia spoločných detí, a navzájom si odpustiť; nerobiť si ilúzie a neposudzovať druhú stranu výlučne podľa vlastných ideálov a princípov; o mal. deti sa starať osobne, nenahrádzať biologického rodiča svojimi príbuznými (ktorí môžu biologického rodiča podporovať a pomáhať mu v jeho pozitívnom výchovnom úsilí, k mal. deťom však nemajú žiadne práva ani povinnosti); dopriať spoločným mal. deťom lásku a ochranu druhého rodiča; viesť spoločné mal. deti k úcte a vďačnosti voči druhému rodičovi za život a za všetko, čo bolo možné im zo strany druhého rodiča dať; zabezpečiť spoločné mal. deti, že prišli na svet z lásky svojich rodičov, a to sa nikdy nezmení; nezaťažovať spoločné mal. deti svojimi problémami; že rodičia majú medzi sebou nezhody, čo sa často stáva, ale deti sa to netýka, a rodičia ako dospelí ľudia vzniknuté problémy vyriešia; neabsolutizovať vonkajšie faktory vo výchove a starostlivosti o deti, nezabúdať na podiel rôznych vnútorných/hereditárnych faktorov (ťažko odhadnuteľná kombinácia faktorov z oboch strán rodičov), prejavujúcich sa v prežívaní a správaní spoločných mal. detí. V závere znalkyňa poukazuje na jednu použitú odbornú literatúru: Heretik, A.: Forenzná psychológia. Bratislava: Lindeni, 2019. 4. vydanie.

19. Na pojednávaní dňa 8. 6. 2023 znalkyňa psychologička H. G. K. zotrvala na obsahu a záveroch znaleckého posudku, a vo svojich vyjadreniach pokračovala. Pokiaľ ide o úroveň spolupráce rodičov a maloletých detí, u matky došlo ku spolupráci až po opatreniach súdu. U maloletých detí sa jej podarilo vykonať rozhovor v prítomnosti maloletých detí, ale v prítomnosti matky, a bolo možné ich pozorovanie, avšak samotné kompletne psychologické vyšetrenie nemohlo byť vykonané pre nespôluprácu. Matka podala voči znalkyni sťažnosť na ministerstve spravodlivosti, ktoré však voči nej, ako znalkyni, nepodniklo žiadne kroky. Ona pristupovala ku vypracovaniu znaleckého posudku úplne nezaujato. Úloha znalca psychológa nespočíva v analýze poskytnutej zdravotnej dokumentácie (poznámka súdu: matka spochybňovala predloženie celistvej zdravotnej dokumentácie otca, najmä týkajúcej sa psychiatrických diagnóz). Znalec vo svojich záveroch vychádza zo štúdia spisu, a hlavne z výsledkov vlastného psychologického vyšetrenia. Poklady, ktoré mala znalkyňa k zdravotnému stavu otca, vyplynuli zo spisu a z poskytnutých materiálov, a tieto plne postačujú na to, aby sa mohla vyjadriť k osobnostným predpokladom otca, pokiaľ ide o výchovu a starostlivosť o maloleté deti. Úlohou znalca nie je zastupovať zákonného zástupcu k príprave maloletých detí na psychologické vyšetrenie. Znalec nie je terapeut, ale psychodiagnostik. To, čo maloleté deti odpovedali v prítomnosti matky, považovala za dostatočné zdôvodnenie svojej odpovede v znaleckom posudku. Neprichádza do úvahy vyšetrenie detí tzv. na diaľku, zaslaním otázok, na ktoré by mali maloleté deti odpovedať v domácom prostredí, príp. v škole. Takýto postup, ktorého sa dožadovala matka, je neštandardný. Pokiaľ ide o prístup matky ku otcovi, všetky vyjadrenia v jej podaniach sú zjavne negatívne hodnotiace otca maloletých detí. K jeho výchovným prístupom má matka výhrady, má výhrady k tendencii stretávať sa s maloletými deťmi, má výhrady k jeho prístupu k práci, resp. k spolupráci rodičov, a takisto sa nesúhlasne stavia k upraveniu nejakého režimu stretávania sa maloletých detí s ich otcom, pričom vyjadrenia maloletých detí, hlavne A., stavia nad názory, odborné vyjadrenia a návrhy inštitúcií, vrátane kolízneho opatrovníka, súdu, a dá sa pozorovať, že i znalca. Takéto tendencie sú u matky zreteľné z bezvýhradnej podpory vyjadrení maloletého A., a pod vplyvom maloletého A., aj maloletého C., v súvislosti s ich stretávaním sa s otcom. Zákonný zástupca, u ktorého sa maloleté deti dlhodobo nachádzajú, má všetku zodpovednosť za formovanie vzťahov maloletých detí k svetu, vrátane ich vzťahu k blízkej osobe, ktorou je biologický otec. To, čo uvádzala v znaleckom posudku, platilo v čase jeho vypracovania. Ona sa nemohla vyjadriť k osobnostnej štruktúre detí, ich súčasnému vývinu, nemohla zistiť ich hlboké postoje, tendencie a vzťahy

k obidvom rodičom. Aj keď ide o pozorovanie a rozhovor klasickou psychologickou metódou, arzenál psychologických metód, štandardne používaných v takýchto konaniach, je oveľa širší. Keďže nežiaduci stav stále pretrváva, pokiaľ ide o kontakt detí s otcom, znalkyňa považuje za nevyhnutné komplexné psychologické a psychiatrické vyšetrenie obidvoch maloletých detí. V čase jej znaleckého skúmania nebolo možné komplexne psychologicky vyšetriť maloleté deti, tieto sú dlhodobo v osobnej starostlivosti matky a je jej zodpovednosťou spolupracovať s odborníkmi tak, aby maloleté deti boli pripravené na komplexné psychologické a psychiatrické vyšetrenie, aby boli primerane motivované. Pokiaľ matka žiada od odborných inštitúcií, ako je aj inštitút znalca, prípravu a motivovanie na psychologické aj psychiatrické vyšetrenie, nie je to adekvátna požiadavka, v takýchto prípadoch je potrebné maloleté deti podrobiť psychoterapii. Keďže jej nie je známy aktuálny stav maloletých detí, je toho názoru, že je nutné kontrolné znalecké dokazovanie z odboru psychológie a z odboru psychiatrie, a pokiaľ matka nezabezpečí v spolupráci s odborníkmi prípravu na kontrolné psychologické a psychiatrické vyšetrenie, a pretože pravdepodobne k zmene nastavenia maloletých detí nedošlo, existuje inštitút umiestnenia maloletých detí v ústavných zariadeniach, kde bude zabezpečená taká odborná intervencia, že psychologické a psychiatrické vyšetrenie maloletých detí na komplexnej úrovni bude možné. V súvislosti s uvedeným stanoviskom znalkyne súd poukazuje na riešenie problematiky diagnostiky maloletých detí v rámci rozhodovania o návrhoch otca na nariadenie neodkladného opatrenia umiestnením maloletých detí v ústavnom zariadení. Táto otázka bola opakovane riešená súdom prvého stupňa i odvolacím krajským súdom. Návrh otca na umiestnenie maloletých detí do ústavného zariadenia za účelom diagnostiky a nápravy vzťahov s maloletými deťmi, bol opakovane zamietnutý s podrobnými odôvodneniami, ktoré sú súčasťou spisového materiálu. Ku konkrétnym podmienkam vyšetrenia maloletých detí znalkyňa uviedla, že matka rešpektovala vyjadrenia, rozhodnutia obidvoch maloletých detí. Nezasahovala do rozhodnutia maloletých detí, nebola ani úplne pasívna a odmietavá, bola akceptujúca k vyjadreniam maloletých detí, nijako výnimočne ich k ďalšej spolupráci so znalkyňou nenabádala, avšak ani neodrádzala. Znalkyňa zdôraznila, že motivovanie detí k psychologickému vyšetreniu už v čase prebiehajúceho kontaktu je neskoro. Deti treba pripravovať na psychodiagnostické vyšetrenie v domácom prostredí, prípadne i za pomoci odborníkov. Z hľadiska vzájomného vzťahu rodičov je všeobecne známe v psychologickú teóriu, že vzájomné správanie sa rodičov ovplyvňuje prežívanie a správanie maloletých detí. Je všeobecne známe, že pokiaľ je harmónia medzi rodičmi, pokiaľ nejde o patológiu, harmonický vzťah aj medzi rodičmi, je harmonický i vzťah medzi rodičmi a maloletými deťmi. Znalkyňa na pojednávaní zdôraznila, že po oboznámení sa s obsahom komunikácií medzi matkou a maloletými deťmi pozoruje najmä u maloletého A., že tento odmieta aj s podporou svojej matky rešpektovať rozhodnutia súdu. Deti vedia, že sa majú stretávať so svojim otcom, odmietajú sa s ním stretávať, frontálne neuvádzajú ani podmienky, za ktorých by boli ochotné stretávať sa s otcom, čo svedčí o nenáležitých kompetenciách detí, ktoré ohrozujú ich zdravý vývin. Odporúča čo najskôr kontakt otca s maloletými deťmi, pretože čím viac času uplynie od posledného osobného kontaktu s otcom, tým sa u maloletých detí môžu konzervovať, fixovať negatívne vzťahové nastavenia voči otcovi, ktoré by mohli byť v čase riadne osobného kontaktu detí s otcom minimalizované, a podľa jej odborných dlhoročných skúseností vie, že aj eliminované. Riadený styk znamená za prítomnosti iného odborníka, napr. psychológa, kolízneho opatrovníka alebo iného odborníka z certifikovaného pracoviska, určeného pre mediáciu narušeného kontaktu medzi deťmi a rodičmi. Znalkyňa má vedomosť, že maloletý C. bol v pedopsychiatrickej starostlivosti, a tento navrhol filiálnu terapiu, t. j. terapiu bratov, od čoho už v roku 2017 odstúpil, pretože na nácvik sa matke nedalo chodiť. Maloletý C. dokáže komunikovať o predmete konania, sám sa k tomu vyjadriť. Podľa názoru znalkyne, je pod vplyvom svojho staršieho brata, pričom psychiatrickým a psychologickým znaleckým dokazovaním sa môže preukázať, nakoľko dokáže matka v dlhodobej osobnej starostlivosti zabezpečiť prítomnosť a spoluprácu obidvoch maloletých detí so znalcami. Rodičovská terapia a poradenstvo je komplex úplne špecifických postupov, ktoré môže, pokiaľ chce, zabezpečovať referát poradenskopsychologických služieb. V jej dlhoročnej praxi sa s tým stretávala bežne. Z vlastnej odbornej praxe vie, že po podaní znaleckého posudku, keď sa rodičia zoznámili so znaleckým posudkom, môžu aj z vlastnej iniciatívy začať pracovať na zlepšovaní svojich rodičovských kompetencií tým, že si nájdu zodpovedajúci subjekt, odborný, akreditovaný, štátny alebo mimovládny, príp. privátny, požiadajú o výstup z takejto terapeuticko-poradenskej aktivity a tento môžu poskytnúť súdu, príp. kolíznemu opatrovníkovi. Ak sa upravujú vzťahy k jednému rodičovi, tak aj k druhému rodičovi. Narušenie kontaktu s jedným alebo obidvomi rodičmi maloleté dieťa výrazne ochudobňuje, zužuje oblasť jeho medziludských skúseností, oberá ho o lásku a ochranu jedného alebo obidvoch rodičov, čo následne v detstve alebo v dospelosti vyžaduje zvýšené úsilie pri hľadaní dôvery, istoty, stability a ubezpečenia sa o vlastnej hodnote. Dôležitá je informácia zo psychologického hľadiska, keď ku dieťaťu dôjde k rozvoju mentálnej anorexie, ako u maloletého C., pretože to naznačuje somatizáciu

psychických problémov, avšak diagnostika i liečba je v kompetencii pedopsychiatra. V prvom rade sa nejedná len o mentálnu anorexiu, ale o adaptačnú poruchu, posttraumatickú stresovú poruchu, ktorá bola C. diagnostikovaná pred konštatovaním prejavov mentálnej anorexie, ktorá bola vyprovokovaná tým, že ho nikto nepočúva a on sa začal týmto brániť. Pokiaľ ide o diagnostikovanú paranoidnú poruchu osobnosti u matky, z pohľadu znalkyne, znamená to nižšiu hladinu dôvery, podozrievavosť, a ako všetky poruchové fenomény, vyžaduje hlavne sebazpoznanie. V ľudskej populácii je množstvo takýchto porúch osobností, ale pokiaľ človek o svojich problémoch vie, dokáže ich vo svojom výchovnom pôsobení a vo svojom živote minimalizovať a v šťastnom prípade aj eliminovať. Takíto ľudia vo vzťahu k druhým ľuďom potrebujú množstvo uistení, pokiaľ nemajú náhľad na svoj problém, množstvo uistení z okolia, že im, alebo ich blízkym z tohto okolia nehrozí veľké nebezpečenstvo. Nie je vhodné pre maloleté deti a pre ich psychický stav a nastavenie, aby na styk s otcom prichádzali s telefónom v ruke, ktorým monitorujú priebeh stretnutia. Nie je vhodné rovnako, aby matka počas rozhovoru dieťaťa so zástupcom kurately monitorovala rozhovor. Pokiaľ sa takéto niečo deje, a rozhovor nemonitoruje samotný úrad, u maloletého dieťaťa to a priori evokuje nedôveru k inštitúciám, až ohrozenie zo strany inštitúcie. Ak tak koná matka, takisto to znamená nedôveru k inštitúciám a tiež prežívanie nejakej krivdy, ohrozenia, nebezpečenstva zo strany inštitúcie. Je to spôsobilé vyvolať u detí nedôveru voči inštitúciám i voči svetu vôbec, a môže to mať negatívny dopad na ich zdravý vývin, pretože to všetko znamená nedôveru, signalizovanie nebezpečenstva, signalizovanie nejakej deformácie, nejakej informácie. Je problém generalizovanie nejakých negatívnych skúseností do širších meradiel, to znamená, že ak došlo (u matky) k nejakému skresleniu nejakej informácie alebo rozhodnutia, ešte to neznamená, že má byť všetko monitorované, kontrolované a opakovane podrobované nejakej analýze. Nespadá do normy generalizovať nedôveru na základe nejakých parciálnych nepresností alebo nesprávností. V žiadnom prípade nie je správne, aby sa maloletému dieťaťu dali čítať podania, adresované súdu a zo súdu, pretože v takýchto podaniach alebo v takýchto rozhodnutiach sú informácie, určené dospelým, a maloleté deti sa s týmito informáciami nemôžu, vzhľadom na ich vývinové kompetencie, adekvátne vyrovnáť. Pokiaľ sa vyčerpajú všetky výchovné opatrenia, spočívajúce v nariadení rodičovských intervencií, nemusí sa hovoriť o terapii a poradenstve, zostáva, podľa názoru znalkyne, iba vyňatie maloletých detí z výchovného prostredia (nemyslí tým odňatie od matky a zverenie otcovi), v ktorom sa nedarí odstrániť daný problém, teda stretávanie sa maloletých detí s otcom. Zároveň vykonať komplexné psychologické a psychiatrické vyšetrenie maloletých detí, a na základe výsledkov daného vyšetrenia, ktoré je obvyčajne súčasťou procedúr, ktoré prebiehajú v rámci ústavného umiestnenia, sa rozhoduje o ďalšom postupe. Je to najťažšia forma prístupu k získaniu kompletných informácií o prežívaní a správaní maloletých detí, ktorá však, podľa znalkyne, má svoje miesto v podobných konaniach. Je ťažké vyjadriť sa k tomu, aký by bol stupeň realizácie týchto cieľov, na to je potrebné poznať komplexný súčasný stav. V prípade, že to odborný personál diagnostického zariadenia odporučí, je možné využiť i proces mediácie. Keď v psychiatrickej liečebni pracujú s dieťaťom, pripravujú ho na návrat do bežného života. Dieťa by malo byť navrátené do bežného života s podstatným upravením jeho stavu, čo zahŕňa aj jeho vzťahy. Závisí od konkrétneho zariadenia, v ktorom sú maloleté deti umiestnené, ako budú pracovať s maloletým dieťaťom, a nakoľko umožní obidvom rodičom, podľa svojich odborných zistení, byť v kontakte s dieťaťom. Kým odborníci nezistia, v akom stave je dieťa, nemôžu odporučiť kontakt s rodičmi, musia to súdiť hlavne odborníci.

20. Pokiaľ ide o konštatovanie narcistických čŕt osobnosti u otca, na ktoré poukazuje i matka, narcisti vôbec nemusia klamať, klamanie je úplne iná osobnostná vlastnosť. U otca nie je výrazná tendencia k manipulovaniu, pretože by sa to preukázalo pri vyšetrení jeho osobnosti.

21. V konaní sa súd oboznámil nielen so stanoviskom obidvoch rodičov, maloletých detí, ostatných účastníkov konania, a s obsahom zistení, záverov a odporúčaní znalcov, ale i s obsahom množstva písomných podaní obidvoch rodičov, taktiež správ kolízneho opatrovníka a ďalších participujúcich subjektov, i s obsahom zadovážených lekárskeho správ.

22. Z prepúšťacej správy Kliniky detí a dorastu UNM Martin zo dňa 18. 5. 2023 vyplýva, že maloletý C. B. bol hospitalizovaný v tomto zariadení od 16. 3. 2023 do 17. 4. 2023. Na hospitalizáciu bol odoslaný detským psychiatrom pre ťažkú mentálnu anorexiu so závažným schudnutím a klinickými známkami metabolického rozvratu. Laboratórne zobrazovacie a ďalšie diagnostické postupy potvrdili sekundárne orgánové poškodenie pri ťažkej mentálnej anorexii. Na liečbe počas hospitalizácie došlo k postupnej somatickej stabilizácii stavu. Pacient bol pravidelne vedený psychológom a detským psychiatrom s dobrým efektom, jeho klinický stav bol hodnotený ako zlepšený. Napriek stabilizácii a zlepšeniu stavu

bolo odporúčané pokračovať v dlhodobej liečbe v DPL, n. o. Hraň s dohovoreným príjmom na 18. 4. 2023. Dňa 17. 4. 2023 bol pacient prepustený z UNM Martindo domácej starostlivosti s odporúčaním v doprovide matky dieťaťa, ktorá bola riadne poučená o zdravotnom stave syna a potrebnej liečbe a dispenzarizácii v odborných ambulanciách.

23. Z predbežnej lekárskej správy DPL, n. o. Hraň zo dňa 19. 5. 2023 vyplýva vyjadrenie lekárov, že z doterajšieho pozorovania neboli zistené u maloletého C. známky zanedbávania starostlivosti vo veci výživy, či známky iného zanedbávania. Z následnej správy Detskej psychiatrickej liečebne, n. o. Hraň zo dňa 29. 6. 2023 vyplýva, že C. bol hospitalizovaný v detskej liečebni od 18. 4. 2023 do 26. 6. 2023. Adaptačný proces prebehol bez výraznejších ťažkostí, bez výhrad sa prispôbil stanoveným pravidlám, tieto rešpektoval. V priebehu celej hospitalizácie bola pacientovi poskytovaná komplexná pedopsychiatrická liečba, aplikovaný bol individuálny a suporatívny prístup s postupným zaradením do individuálnych aj skupinových psychoterapií. V chránenom prostredí liečebne došlo k postupnému prejasneniu nálady, pretrváva však úzkostná nepohoda a obavy z budúcnosti, čo sa týka dlhodobých problematických sporov medzi jeho rodičmi, ktorých je súčasťou prakticky od svojho raného vývoja. Po nadobudnutí dôvery lekárom sa dokázal vyjadriť o svojom intrapsychickom prežívaní, o svojich najvnútornejších pocitoch v súvislosti s dlhodobými vzájomnými pokračujúcimi porozvodovými konfliktmi, ktorých je súčasťou a vo významnej miere sa v negatívnom zmysle poznamenali na jeho psychosociálnom a emocionálnom vývoji. Čo sa týka procesu obnovy C. s otcom, toto nebolo dôvodom na hospitalizáciu dieťaťa. Dôvodom hospitalizácie v zariadení bol dôsledok dlhodobých vzájomných porozvodových sporov rodičov a s tým súvisiacich kumulujúcich sa stresových situácií, pri ktorých došlo k vážnemu narušeniu jeho fyzického a duševného zdravia. Podľa odborného názoru liečebne, vzhľadom k veku menovaného pacienta a jeho stupňu mentálnej zrelosti, je nutné brať do úvahy jeho názor. Zo strany všetkých zainteresovaných strán je potrebný suporatívny a ohľaduplný prístup k pacientovi. Maloletý C. bol prepustený v kompenzovanom stave s odporúčaním pravidelných kontrol u pedopsychiatra aj v ďalších odborných ambulanciách.

24. Po doručení správy DPL, n. o. Hraň zo dňa 29. 6. 2023 súd vyzval obidvoch rodičov, aby s ohľadom na obsah správy a odporúčania detskej liečebne obratom súdu doručili vyjadrenie, aké majú navzájom voči sebe, ako rodičia, podnety v záujme urgentnej potreby nápravy – riešenia ich sporov ako rodičov, keď z obsahu správy DPL, n. o. Hraň vyplýva, že k vážnemu narušeniu fyzického a duševného zdravia maloletého C. došlo v dôsledku dlhodobých vzájomných porozvodových sporov rodičov a s tým súvisiacou kumuláciou stresových situácií. Na uvedenú výzvu súdu nereagoval ani jeden z rodičov, čo súd vyhodnocuje, že okrem rodičmi očakávaného súdneho rozhodnutia v merite veci, čo súd, logicky, považuje za svoju primárnu úlohu, ani jeden z rodičov nevyvinul osobitnú iniciatívu a snahu o zosúladenie rodičovského potenciálu v záujme pomoci svojmu mladšiemu synovi.

25. V období platnosti nariadenia neodkladného opatrenia, na základe ktorého sa otec mal stretávať s maloletými deťmi na pôde Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Liptovský Mikuláš za asistencie psychológa, vyplýva, že hoci maloletí sa fyzicky dostavili na stretnutie so svojim otcom, stretnutia boli veľmi krátke z dôvodu opakovaného odmietania maloletých stretnúť sa so svojim otcom. Pri jednom z posledných asistovaných stretnutí dňa 5. 12. 2022 bolo vzájomné stretnutie synov a otca opäť krátke. Zo správy referátu poradenskopsychologických služieb zo dňa 3. 1. 2023 vyplýva, že dňa 5. 12. 2022 sa maloletí dostavili s účelom len opýtať otca na stretnutie v cukrárni. Dožadovali sa konkrétnej odpovede. Otec im chcel vysvetliť okolnosti, rozprávať sa s nimi viac, hlbšie, čomu neboli prístupní. Neskôr chceli ukončiť stretnutie. Priebeh stretnutia sa odohrával v nepríjemnej negatívnej atmosfére a prežívanom diskomforte zúčastnených. Psychológ navrhol, aby si rodičia v pokoji na mieste dohodli stretnutie mimo Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Liptovský Mikuláš. Matka takúto možnosť odmietla. Dňa 2. 1. 2023 ku stretnutiu otca a maloletých synov nedošlo zo zdravotných dôvodov na strane otca. Psychologička referátu upozorňovala na dlhodobu pretrvávajúcu situáciu v rodine. Opakované stretnutia tohto charakteru nemajú svoju účinnosť. Všetci zúčastnení sú opätovne vystavovaní nepríjemným zážitkom, ktoré nevedú k zlepšovaniu ich vzájomných vzťahov. Je možné, že takéto zážitky už môžu viesť k prehĺbeniu negatívneho vnímania celej situácie a vzťahov k rodine u maloletých, a taktiež k vytváraniu negatívnych postojov aj u maloletých. Vhodné by bolo zväžiť psychoterapeutickú spoluprácu s maloletými, čo úrad nie je schopný zabezpečiť, a nie je to v náplni činnosti na referáte poradenskopsychologických služieb.

26. Podľa ust. § 24 ods. 4 Zákona o rodine súd pri rozhodovaní o výkone rodičovských práv a povinností alebo pri schvaľovaní dohody rodičov rešpektuje právo maloletého dieťaťa na zachovanie jeho vzťahu k obidvom rodičom a vždy prihliadne na záujem maloletého dieťaťa na zachovanie jeho vzťahu k obidvom rodičom a vždy prihliadne na záujem maloletého dieťaťa, najmä na jeho citové väzby, vývinové potreby, stabilitu budúceho výchovného prostredia a ku schopnosti rodiča dohodnúť sa na výchove a starostlivosti o dieťa s druhým rodičom. Súd dbá, aby bolo rešpektované právo dieťaťa na výchovu a starostlivosť zo strany obidvoch rodičov a aby bolo rešpektované právo dieťaťa na udržiavanie pravidelného, rovnocenného a rovnoprávneho osobného styku s obidvomi rodičmi.

27. Podľa § 25 ods. 1 Zákona o rodine rodičia sa môžu dohodnúť o úprave styku s maloletým dieťaťom pred vyhlásením rozhodnutia, ktorým sa rozvádza manželstvo; dohoda o styku rodičov s maloletým dieťaťom sa stane súčasťou rozhodnutia o rozvoze.

28. Podľa § 25 ods. 2 Zákona o rodine ak sa rodičia nedohodnú o úprave styku s maloletým dieťaťom podľa odseku 1, súd upraví styk rodičov s maloletým dieťaťom v rozhodnutí o rozvoze; to neplatí, ak rodičia úpravu styku žiadajú neupraviť.

29. Podľa § 25 ods. 3 Zákona o rodine ak je to potrebné v záujme maloletého dieťaťa, súd obmedzí styk maloletého dieťaťa s rodičom alebo zakáže styk maloletého dieťaťa s rodičom, ak nie je možné zabezpečiť záujem maloletého dieťaťa obmedzením styku maloletého dieťaťa s rodičom.

30. Podľa § 25 ods. 4 Zákona o rodine ak jeden z rodičov opakovane bezdôvodne a zámerne neumožňuje druhému rodičovi styk s maloletým dieťaťom upravený podľa odseku 1 alebo 2, súd môže na návrh niektorého z rodičov zmeniť rozhodnutie o osobnej starostlivosti.

31. Podľa 25 ods. 5 Zákona o rodine ak je to potrebné v záujme maloletého dieťaťa a ak to vyžadujú pomery v rodine, súd môže upraviť styk dieťaťa aj s blízkymi osobami.6) Ustanovenia odsekov 1 až 4 sa použijú primerane.

32. Podľa § 37 ods. 2 Zákona o rodine, ak je to potrebné v záujme maloletého dieťaťa, súd môže rozhodnúť o uložení týchto výchovných opatrení:

a) vhodným spôsobom napomenie maloleté dieťa, jeho rodičov a iné fyzické osoby, ktoré svojím správaním ohrozujú alebo narušujú jeho riadnu výchovu,

b) určí nad výchovou maloletého dieťaťa dohľad; dohľad vykonáva najmä za súčinnosti orgánu sociálnoprávnej ochrany detí, obce, školy, neštátnych subjektov a zariadenia, v ktorom je maloleté dieťa umiestnené,

c) uloží maloletému dieťaťu obmedzenie v rozsahu potrebnom na predchádzanie a zabraňovanie škodlivým vplyvom, ktoré môžu ohroziť alebo narušiť jeho priaznivý vývin; dodržiavanie uloženého obmedzenia sleduje najmä za súčinnosti obce,

d)uloží maloletému dieťaťu a jeho rodičom povinnosť podrobiť sa sociálnemu poradenstvu alebo inému odbornému poradenstvu.

33. Podľa § 37 ods. 3, písm. b) Zákona o rodine, ak je to potrebné v záujme maloletého dieťaťa a ak výchovné opatrenia uvedené v odseku 2 nevedli k náprave, súd dočasne odníme maloleté dieťa z osobnej starostlivosti rodičov aj proti ich vôli, osôb, ktorým bolo maloleté dieťa zverené do náhradnej starostlivosti podľa § 45 alebo § 48, budúcich osvojiteľov, ktorým bolo maloleté dieťa zverené do starostlivosti podľa § 103, osvojiteľov alebo poručníka, ktorý sa o maloleté dieťa osobne stará, a nariadi maloletému dieťaťu na účely zabezpečenia odbornej pomoci maloletému dieťaťu alebo zabezpečenia úpravy rodinných a sociálnych pomerov maloletého dieťaťa pobyt v zariadení najdlhšie na šesť mesiacov.

34. Podľa § 37 ods. 4, písm. b) Zákona o rodine, na zabezpečenie účelu výchovného opatrenia alebo na zabezpečenie úpravy rodinných a sociálnych pomerov maloletého dieťaťa počas výkonu výchovného opatrenia podľa odseku 2 alebo podľa odseku 3 súd môže rodičom dieťaťa, osobám, ktorým bolo maloleté dieťa zverené do náhradnej starostlivosti podľa § 45 alebo § 48, budúcim osvojiteľom, ktorým

bolo maloleté dieťa zverené do starostlivosti podľa § 103, osvojiteľom alebo poručníkovi, ktorý sa o maloleté dieťa osobne stará, uložiť inú povinnosť.

35. Podľa § 37 ods. 5 Zákona o rodine, ak je to potrebné v záujme maloletého dieťaťa, súd môže výchovné opatrenie podľa odseku 3 uložiť aj vtedy, ak jeho uloženiu nepredchádzalo výchovné opatrenie podľa odseku 2.

36. Podľa § 37 ods. 6 Zákona o rodine, ak súd rozhodne o uložení výchovných opatrení podľa odseku 3, môže ich vhodne a účelne spájať s výchovnými opatreniami uvedenými v odseku 2.

37. Podľa § 37 ods. 7 Zákona o rodine, súd sleduje vykonávanie výchovných opatrení najmä v súčinnosti s orgánom sociálnoprávnej ochrany detí, obcou, neštátnym subjektom a s príslušným zariadením.

38. Podľa § 37 ods. 8 Zákona o rodine, súd hodnotí účinnosť výchovného opatrenia priebežne tak, aby pred uplynutím obdobia, ktoré uviedol v rozhodnutí o jeho uložení, zhodnotil splnenie účelu výchovného opatrenia. Súd zruší výchovné opatrenie, ak splnilo svoj účel. Ak je to v záujme maloletého dieťaťa, môže súd rozhodnúť o opakovanom uložení výchovného opatrenia alebo o uložení iného vhodného výchovného opatrenia. Ak súd na základe zhodnotenia účinnosti výchovného opatrenia rozhoduje o opakovanom uložení výchovného opatrenia podľa odseku 3 alebo o uložení iného vhodného výchovného opatrenia podľa odseku 3 alebo o nariadení ústavnej starostlivosti podľa § 54, môže dočasne upraviť pomery maloletého dieťaťa do právoplatnosti rozhodnutia.

39. Po vykonanom dokazovaní sa matka v záverečnom prednese vyjadrovala o rôznych exekúciách zo strany otca, neustálom otváraní konania vo veci výživného, poukazovala na žiadosti otca o znižovanie výživného, jeho rozporuplné vyjadrenia a dokazovania v konaniach o výživnom pre maloleté deti, kde sa otec prezentoval v diametrálne odlišnom svetle, ako v predmetnom konaní. Poukazovala na správanie otca, jeho manipulatívne techniky, keď sa snažil ovplyvňovať súdy tvrdiac, že matka mu bráni v stretávaní sa s maloletými deťmi. Ona hľadala rôzne spôsoby, ako sa s otcom na starostlivosti o maloleté deti dohodnúť, absolvovala rôzne programy na pomoc rodine, ponúkané úradom práce, sociálnych vecí a rodiny, i súdom v roku 2014, v roku 2016. Otec sám určil stretávania v neziskovej organizácii Anima, v stanovený čas však stretnutia nerealizoval, manipuloval, odchádzal skôr, podával na matku rôzne oznamy, rôzne oznámenia i trestného charakteru. Matka zdôrazňovala správanie sa otca, kedy deťom v minulosti fyzicky i psychicky ubližoval, nerešpektoval skutočnosť, že maloletý C. bol dojčený. V minulosti matka podpísala rodičovskú dohodu na úrade s mediátorkou, avšak otec zamĺčal, že súčasne podal návrh na stretávanie sa s maloletým C. a brávanie maličkých detí na celé víkendy preč od matky. Ďalej poukázala na údajne nezákonné uznesenie okresného súdu v minulosti 8. 10. 2012, kedy sudkyňa mala vydať nezákonné predbežné opatrenie o bezdôvodnom zverení malých detí do osobnej starostlivosti otca. Matka tak bola nútená s maloletými deťmi viac ako šesť mesiacov striedať pobyt na rôznych miestach, a táto udalosť vo výraznej miere postihla maloleté deti aj ju, vnesla nedôveru voči otcovi, ktorý sa snažil matku akýmkoľvek možným spôsobom kriminalizovať. Matka bola dlhodobo v procese krízovej intervencie kvôli jeho konaniu. Podľa nej, celé roky hľadala spôsob nejakej dohody alebo riešenia s otcom detí, avšak nebolo to možné, pretože otec jedno tvrdil, ale iné konal. Preto nebolo možné, aby si deti vo vzťahu ku nemu vybudovali dôveru, taktiež voči nej. Porušoval uznesenia okresného i krajského súdu vo veci starostlivosti o maloleté deti, v počiatkoch na deti neplatil ani výživné. Podával na matku neustále trestné oznámenia, za dva roky ich bolo osemnásť, a osem oznámení o priestupkoch. Na matku podával rôzne sťažnosti na rôzne inštitúcie, podľa nej len preto, aby mohol ničiť život v spolupráci s vedúcou kurately, robil matke rôzne schválnosti, príkoria, vážnym spôsobom narúšal rodinnú väzbu s jej sestrou, kriminalizoval matku až do súčasnosti. Ona sa cíti ohrozená vo výchove ich detí tým, že otec má rodičovské práva. Vzhľadom na jeho nemenné správanie, pomstychtivú, agresívnu povahu, ju spolu s deťmi nenechá zotaviť sa, aby mohli žiť v pokoji tak, ako to bolo odporúčané všetkými odborníkmi, ktorí boli pribratí do procesov. Maloletý C., ktorý sa narodil s cystou v mozgu, potreboval od začiatku citlivé pôsobenie. Otec neustále tlačil na inštitúcie, k čomu sa vyjadriло i ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny. Podľa nej, otec v skutočnosti maloleté deti nechcel, pretože aj pred nimi sa vyjadril, že by sa o ne nezaujímal, keby ich matka nepoukazovala na to, že sa o ne nezaujíma. Podľa nej, nejde mu o maloleté deti, ale o matku. Podľa nej, nešťítal sa dokladať do súdnych konaní znalecké posudky, ktoré boli nezákonné, využil i služby súdneho znalca, ktorý ju nikdy v živote nevidel, rovnako deti, ale dovolil sa vyjadrovať, že deti majú byť okamžite zverené otcovi. Poukazuje na chyby, ktoré sa diali počas celých rokov, nevie, či to bolo spôsobené tým, že otec zastrašoval nielen lekárov, ale

aj úradníkov, alebo nejakým iným spôsobom ich ovplyvňoval. Jeho praktiky pozná zo spolužitia s ním, vie, ako používal finančné prostriedky, ako používal zastrašovacie metódy a rôzne iné metódy na to, aby dosiahol svoje ciele. Ona má obavy, pokiaľ otec bude mať stále rodičovské práva, deti nebudú vyrastať nikdy v pokoji, nikdy nebude stabilizovaná ich psychika, a pritom následky sa prejavujú i vážnym poškodením hlavne maloletého C., a bude veľmi ťažké dávať to do poriadku.

40. Zástupca Úradu komisára pre deti v záverečnom prednese uviedol, že v roku 2019 vstúpili do konaní v tejto veci. Štandardne zastáva názor, ktorý bol písomne doložený do súdneho spisu. Poukázal pritom, že už v roku 2019 komisár pre deti poukázal na to, že je nevyhnutná zmena výchovného prostredia detí. Postupom času, výkonom znaleckého dokazovania, aj obsahom spisového materiálu, ktorý je v súdnom spise, má za to, že tento návrh je podporený. Osobne ho mrzí, že počas dokazovania, ktoré prebehlo, ani raz nepočul zo strany otca alebo matky, ako do budúca chcú nastaviť vzájomnú spoluprácu a kooperáciu vo vzťahu k maloletým. Padajú slová o čl. 12 Dohovoru o právach dieťaťa. Treba si uvedomiť, že názor dieťaťa nie je príkazom, a v tomto štádiu konania má za to, že tieto deti vlastný názor už ani nemajú. Zo strany preferenčného rodiča nie sú vedené k tomu, aby rešpektovali, akceptovali druhého rodiča, aby mali detstvo plnohodnotne vyvážené tak zo strany starostlivosti matky, ako aj starostlivosti otca. Počúvať spätne, čo bolo v roku 2010, 2012, 2014, o tom už rozhodoval súd v minulosti, sú o tom rozhodnutia, rozsudky, k tomu je spisový materiál. Z tohto titulu, stotožňuje sa s návrhom otca na zmenu výchovného prostredia. Jedna vec sú objektívne dôkazy, ktoré sú v spisovom materiáli, a druhá vec je vykonateľnosť takéhoto rozhodnutia. Bude to možno aj náročné, nechce používať slová „nemožné“, ale ani jednej strane, ani druhej strane to na pokoji nepridá, a už vôbec to nepridá na pokoji deťom, ktoré majú mať iné starosti, ako riešiť súdy, výživné a podobné veci. To, že nedokážu rodičia spolu komunikovať, je ich fatálne zlyhanie v rámci starostlivosti o svoje deti.

41. Prokurátorka v záverečnom prednese uviedla, že na prvom mieste je záujem maloletých detí A. a C.. Je to predovšetkým ich zdravý psychický, fyzický stav, ich citové väzby a stabilné rodinné prostredie. Je však preukázané, či vplyvom matky alebo celou situáciou, že v súčasnosti by aktuálna a radikálna zmena tak, ako to navrhol komisár pre deti, spočívajúca v zmene rodinného prostredia, by nebola v prospech maloletých detí v súčasnosti. Zhoršilo by to, podľa jej názoru, ich psychický stav. Na druhej strane však nebolo preukázané, že by nejaké okolnosti alebo skutočnosti vylučovali otca z role rodiča, má právo na styk so svojimi deťmi, ktorý je mu odopieraný. Viackrát sa prezentoval, že túži, žiada byť aspoň víkendovým rodičom chlapcov, preto je toho názoru, že by mu mohlo byť v tomto smere vyhovené. Deti nie sú vo veku, kedy by vyžadovali sústavnú starostlivosť matky, zvládnu prítomnosť so svojim vlastným biologickým otcom aj niekoľko súvislých dní bez plnej prítomnosti matky. Vzhľadom na uvedené navrhla návrh otca na zverenie maloletých detí do jeho výlučnej osobnej starostlivosti zamietnuť. Súčasne navrhla upraviť styk otca s deťmi tak, že bude oprávnený sa s nimi stýkať každý párný víkend v mesiaci počas celého kalendárneho roku v mieste bydliska otca, bez prítomnosti matky, a to v čase od piatku od 15.00 hod. do nedele do 15.00 hod. s tým, že si ich prevezme v mieste ich trvalého bydliska, a tam ich aj odovzdá. Pokiaľ ide o nariadenie výchovného opatrenia vo forme nejakého psychologického poradenstva, má za to, že vo vzťahu k matke, k otcovi a následne aj k deťom neplní účel. Nepochybuje, že je potrebná psychologická spolupráca a vedenie všetkých týchto osôb, ale myslí si, že toto má byť ponechané na ich slobodnej vôli a dobrovoľnosti, nevidí účel toto nariaďovať súdnym rozhodnutím.

42. Zástupkyňa CDR Istebné sa v záverečnom prednese stotožnila s vyjadrením prokurátorky, a tiež s tým, že ak by bolo uložené výchovné opatrenie – povinnosť podrobiť sa psychologickému poradenstvu, nebolo by to účelné. Myslí si, že rodičia sa mali podrobovať rodičovskej terapii, a neskôr, podľa úspešnosti, zapájať aj deti.

43. Otec a jeho zástupkyňa s na pojednávanie dňa 5. 9. 223 nedostavili, požiadali o ospravedlnenie z dôležitých dôvodov a vyjadrili súhlas s vykonaním pojednávania i s rozhodnutím vo veci samej.

44. Súd po vykonaní rozsiahleho dokazovania v závere konania konštatuje, že v priebehu dlhoročného obdobia rôznych súdnych konaní týkajúcich sa maloletých detí, obidvaja rodičia boli špecializovanými pracovníkmi, psychológmi, sociálnymi pracovníkmi a pod. edukovaní, motivovaní a upozorňovaní na nevyhnutnosť zmeny svojich postojov. Nespôsobilosť obidvoch rodičov adekvátne komunikovať poznačili celú líniu konania a snáh o konsolidáciu v rodine. Hoci v istom štádiu konania vyplynulo z postoja otca, že vynaloží úsilie pre zlepšenie komunikácie s matkou v záujme maloletých detí,

tento proces sa nepodarilo nielen zavŕšiť, ale z dôvodu obštrukcií na strane matky, ani ho zahájiť. Súd je toho názoru, že úspešnosť komunikácie rodičov a prijatie efektívnych a konštruktívnych riešení v záujme maloletých detí si vyžaduje zásadnú prestavbu ich postojov, na čo ich upozorňovali odborníci a viacerí znalci v súčasnosti i v minulosti. Najmä z obsahu znaleckých posudkov vyplýva, že obidvaja rodičia majú rodičovský potenciál, avšak súčasne súd považuje za podstatné zdôrazniť, že v aktuálnom konaní bola preukázaná významná skutočnosť, prelínajúca sa konaním od počiatku, a to rezonujúce a opakované zistenie znalcov, psychológov a sociálnych pracovníkov o významnom vplyve matky na postoj maloletých detí. Z obsahu viacerých záverov odborníkov vyplynulo, že je to matka, ktorá vykazuje tendenčné správanie voči maloletým deťom, a že ide o vplyv s prvkami manipulatívneho správania a ovplyvňovania detí, o čom mal možnosť presvedčiť sa i samotný súd priamym pozorovaním. Hoci matka opakovane apeluje na to, aby súd a iné pomáhajúce profesie a inštitúcie zabránili kontaktu maloletých detí s otcom, pretože jeho vplyv považuje za patologický na ich duševný a fyzický vývin, v jej argumentácii chýbajú presvedčivé dôkazy o tom, že po viac, ako 7 rokoch mohol otec priamo ovplyvňovať psychický a fyzický vývin maloletých detí. Matka svoje subjektívne dojmy opakovane prezentovala nielen pred súdom, orgánom sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, psychológmi i znalcami, ale dlhodobo cielene, a v tejto chvíli už súd bez akýchkoľvek pochybností môže konštatovať, že i premyslene pred vlastnými deťmi. Matka v konaní produkovala enormné množstvo podaní, návrhov, subjektívnych hodnotení otca, kritiky otca, kritiky súdu, štátnych inštitúcií, psychológov i znalcov, s údajným úmyslom chrániť deti pred ubližujúcim otcom, avšak jednoducho povedané, matkine dojmy sú v rozpore s preukázanou skutočnosťou. Matka samu seba stavia do role starostlivého rodiča, ktorý venuje všetko svoje úsilie v prospech maloletých detí, nezodpovedanou otázkou je však kedy matka, pracujúca, dokázala nájsť toľko priestoru - času, aby popri desiatkach opakovaných, rôzne sa obmieňajúcich podaní, písomných prepisov konaní, rozhovorov maloletých detí s ich otcom, so súdom, s odborníkmi, dokázala poskytovať adekvátnu starostlivosť o dve maloleté deti vo veku, vyžadujúcom si nielen primeranú materiálnu starostlivosť, ale aj saturáciu ich citového prežívania, emócií, zdôverovania sa, komunikácie, spoločných záujmových aktivít i hier a pod. Matka preukázateľne odrážala akékoľvek snahy otca o zblíženie s maloletými deťmi, odmietala odovzdať deťom dary (hračky, ovocie a pod.) a pozdravy od neho, so striktnou argumentáciou, prezentovanou nielen pred sociálnymi pracovníkmi, ale i pred súdom, že od detí nedisponuje oprávnením preberať od otca akékoľvek posolstvá alebo dary a pod., a údajne, deti od otca nič nežiadajú, nič nechcú. Matka koncentruje všetku svoju pozornosť a úsilie na to, aby živila nielen u maloletých detí ale aj u okolia, svoju interpretáciu o zlom otcovi a jeho negatívnom vplyve na deti. U matky sú to stále tie isté domnienky, spomienky, skúsenosti, ktoré mala s otcom maloletých detí ona i samotné deti. Z dlhodobého pozorovania matky je možné ustáliť, že živila, živí a udržiava tieto spomienky, skúsenosti, negatívne prežívania v rozmeroch, ktoré nadobudli až deštruktívny charakter, bez toho, aby prejavila čo i len minimálnu snahu o spracovanie a vytesnenie negatívnych zážitkov detí novými pozitívnymi skúsenosťami s otcom, a bez toho, aby sa snažila o zdravé budovanie ich vzťahu. Pokiaľ matka argumentuje tým, že v minulosti mala záujem absolvovať rôzne programy na nápravu vzťahov v rodine, a aj sa ich zúčastňovala, tak v prejednávanej veci sa vyskytli viaceré situácie, svedčiace o opaku, kedy matka nielenže nejavila adekvátny záujem o nápravu vzťahov za pomoci pomáhajúcich odborných profesií, ale dokonca spochybňovala odbornosť týchto pracovníkov, otvorene im prejavovala nedôveru, tak, ako tomu bolo napr. pri snahách Centra pre deti a rodiny Poprad, keď odmietala priamu ponuku koordinátorky projektu (p. B.), doslova atakovala iracionálnymi otázkami a pochybnosťami kompetentnosť viacerých odborníkov i psychologičky úradu kolízneho opatrovníka G. J. A., ktorá s rodinou pracovala v čase asistencie kontaktu otca s maloletými deťmi na pôde Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Liptovský Mikuláš. Matka síce navonok deklaruje záujem o motivovanie synov ku stretávaniu sa s otcom, avšak súd disponuje viacerými dôkazmi preukazujúcimi, že tieto tvrdenia matky sú len účelové, zavádzajúce, neefektívne, pričom v skutočnosti svedčiace o kamuflovaní úplne opačných tendencií jej správania. Za najvýznamnejší dôkaz považuje súd priame ovplyvňovanie maloletého A. matkou počas jeho stretnutia s otcom na pôde súdu v marci 2023. Úvodné správanie matky malo svedčiť pre jej ústretovosť a súhlas so stretávaním sa otca so synmi, v danom prípade s prítomným A. (maloletý C. bol hospitalizovaný), avšak toto vyústilo do úplne nekontrolovaného a oštatívneho útoku a spochybňovania skutočných snáh pracovníkov kolízneho opatrovníka i samotného súdu o pokojnú realizáciu styku otca s maloletým v zmysle platného rozhodnutia súdu o neodkladnom opatrení o dočasnej úprave styku otca s deťmi. Postoj matky kulminoval až do otvoreného opozičného útoku vo vzťahu ku inštitúciám, až po priamy verbálny útok na kolízneho opatrovníka, sudkyňu, pracovníkov súdu, a to všetko pred zrakom a sluchom maloletého A.. Uvedenej situácii predchádzal rozhovor sudkyne s maloletým A. za prítomnosti kolízneho opatrovníka, cieľom ktorého bolo zistenie aktuálneho postoja maloletého ku stretávaniu sa s otcom a jeho poučenie o význame súdneho konania

a rozhodovania o predmete konania na jeho ďalší život. Z autentického prejavu maloletého spočiatku vyplynulo nastavenie k nespolupráci, útoku na kolízneho opatrovníka i súd, až po správanie, vykazujúce tendencie k zmierlivosti, nevylučujúc i stretnutie s otcom. Počas tohto rozhovoru, ktorého cieľom bolo vytvoriť pokojnú a zmierlivú platformu pre prípadné stretnutie maloletého s otcom na pôde súdu, keď sudkyňa i kolízny opatrovník pozorovali na maloletom nepochybný náznak tendencie k novej zmene nastavenia a nepriateľského postoja ku otcovi, najmä pri vysvetľovaní sudkyne maloletemu o význame rodičovskej role matky i otca, keď maloletý A. v krátkom časovom úseku dokázal pozorne počúvať, a z jeho neverbálneho prejavu bolo zrejmé, že i citovo prežívať (náznaky nastupujúceho plaču maloletého). Hoci v priebehu prejavu maloletého dochádzalo ku kolísaniu postojov a neistote, súd je presvedčený, že pri správnom motivovaní matkou by dokázal naviazať nielen A., ale i mladší C. primeranú komunikáciu so svojim otcom, a aj v nej zotrvať. Aby tomu tak mohlo byť, musela by byť najmä matka nastavená na začatie tohto procesu, avšak v skutočnosti matka o takýto proces nikdy nejavila ozajstný záujem. O výraznom negatívnom vplyve na postoje maloletých detí a ich prežívanie mal súd možnosť presvedčiť sa bezprostredne po absolvovaní rozhovoru s maloletým, keď tento pri následnom bezprostrednom kontakte s matkou v priestoroch súdu, za prítomnosti kolízneho opatrovníka, sudkyne a otca maloletého, aj ďalších nepriamych svedkov – pracovníčok oddelenia súdu, úplne zvrátil dojem o jeho ochote pokúsiť sa o stretnutie, príp. rozhovor s otcom. Pod kontrolným pohľadom matky a pod vplyvom jej správania začal úplne kopírovať jej útočný prejav správania. I dotknutá situácia zintenzívnila presvedčenie súdu o negatívnom vplyve matky na slobodné rozhodovanie jej detí, a tento postreh súdu je umocnený skutočnosťou, že matka sa následne kontrolne oboznámila i s obsahom zvukovej nahrávky, ktorú si vyhotovoval maloletý pri rozhovore so sudkyňou a zástupcom kolízneho opatrovníka. Obsah tohto rozhovoru matka prepísala a zverejnila ho doručením do súdneho spisu. Hoci sudkyňa pred samotným rozhovorom informovala maloletého, že obsah rozhovoru bude dôverný a nemusia byť o jeho obsahu informovaní rodičia, maloletý si rozhovor zaznamenával a nedokázal odpovedať na priamu otázku sudkyne, či tak činí. Je len málo pravdepodobné, že maloletý by sa sám odhodlal ku zaznamenávaniu priebehu rozhovoru bez toho, aby o tom vedela jeho matka, pretože i z iných situácií, napr. pri rozhovoroch so psychologičkou pracoviska kolízneho opatrovníka si maloleté deti zaznamenávali priebeh rozhovorov a následne ich matka prepisovala a zverejňovala v spisovom materiáli, pričom pri bežnom pohľade na rozsah týchto podaní je zrejmé, že matka písomným prepisom musela venovať mimoriadne množstvo času. O významnom vplyve matky na hodnotiace úsudky maloletých detí svedčí tiež napr. verbálny útok maloletého na sudkyňu, ktorú obvinil z toho, že si želá smrť jeho, aj jeho brata. Súd je toho názoru, že na takúto zdeformovanú mienku maloletého dieťaťa nepostačuje len jeho vlastné subjektívne vnímanie situácie, ale súd to považuje za výsledok dlhodobého priameho alebo nepriameho ovplyvňovania mienky dieťaťa. V správaní maloletého A. pred sudkyňou sa prelínali tendencie k dešpektu k výkonu funkcie sudcu, a v kontexte s podobne útočným prejavom matky v priestoroch budovy súdu v prítomnosti maloletého, preto nie je dôvod pochybovať nielen o významnom vplyve jej postoja voči súdu a ďalším inštitúciám, ale aj ku jeho otcovi, na A., ale aj na mladšieho C., keďže žije v jednej domácnosti s matkou a bratom A..

45. Počas vývoja maloletých detí boli tieto v prevažnej miere v starostlivosti matky, preto bolo veľmi dôležité, akým spôsobom sa práve ona bude po rozchode s otcom detí snažiť o zdravý vývoj maloletých detí, vrátane budovania zdravého postoja ku ich otcovi. Bolo na matkinom rozhodnutí, akú cestu/postoj zvolí vo vzťahu ku maloletým deťom, a to, či bude akcelerovať negatívnu prezentáciu otca pred synmi, alebo zvolí cestu zmieru a motivovania detí. Matka si musela byť vedomá, aký dopad bude mať na maloleté deti voľba jednej alebo druhej alternatívy. Deti si vytvárajú postupne vlastný úsudok, a tento môže byť do určitého veku výrazne ovplyvňovaný postojmi jeho okolia. Pri kognitívnom potenciáli maloletého A. a maloletého C. nie je vylúčené, že sa budú snažiť rozpoznať a rozlíšiť jednotlivé aspekty histórie rodiny, jednotlivých udalostí, vplyv rodičov na ich život. Tým, že matka trávila doposiaľ väčšiu časť života maloletých detí s nimi, ako jediný rodič mala významný mienkotvorný vplyv na formovanie ich názoru. Je vysoko pravdepodobné, že kvôli pocitu bezpečia sa deti vždy prikláňali na stranu matky, bezvýhradne prijímali jej postoje a názory, aj na ich otca a jeho význam v ich živote, avšak nie je vylúčené ani to, že odmietanie kontaktu s otcom môže byť aj prejavom dištancovania sa detí od vleklého a vyčerpávajúceho sporu medzi ich rodičmi. Podporu pre túto úvahu o vplyve sporu rodičov na deti súd nachádza i v správe Detskej psychiatrickej liečebne n. o. Hraň, vo vzťahu ku maloletemu C.. Je zrejmé, že špecialisti apelujú na potrebu osobitného, podporujúceho prístupu k maloletemu C. B. a rešpektovanie jeho stanoviska, keď C. má stav trvalej psychickej nepohody, stavy bezradnosti a bezmocnosti, na vzniku ktorých sa vo významnej miere podieľali dlhodobé vzájomné porozvodové konflikty. Matka i C. deklarujú, že maloletý C. nemá záujem o stretávanie sa s otcom, odmieta stretávanie sa s ním,

preferuje len prítomnosť svojho brata a matky v úzkom domácom rodinnom prostredí. V kontexte s preukázaným vplyvom matky na vytváranie mienky nielen u maloletého C., ale i na staršieho A., je teda u obidvoch maloletých detí zrejme, že tieto navonok deklarujú len puto ku matke. V istej fáze komunikácie s maloletým A. súd nadobudol presvedčenie, že navonok prezentovaný odpor detí voči otcovi môže mať čiastočne len deklaratórny charakter, pretože v hlbokom prežívaní detí, všeobecne, tlie ich túžba po priazni a láske i druhého rodiča. Ani maloletý A. nevyklúčil, že možno, niekedy v budúcnosti, otca osloví.

46. V priebehu konania bolo preukázané, že deti síce otca odmietajú, ale v ich postoji nie sú úplne zjavné permanentné známky hostility voči nemu. Hoci matka sa snaží vyvolať dojem kooperujúcej, v skutočnosti nevie nedávať najavo jednoznačný negatívny vzťah ku otcovi a nedôveru v inštitúcie. Ani otec však nie je ten rodič, ktorý by sa vždy a bezvýhradne snažil pred deťmi mierniť svoje negatívne postoje ku matke. Obidvaja rodičia navzájom prejavujú črty sťažovateľstva, čo bolo konštatované i v znaleckom posudku psychologičky H. G. K.. Napriek opakovaným odporúčaniam rodičom v minulosti i súčasnosti, ani jeden z nich neprekročil mantinely urazeného rodiča a jeho frustrácie, čím výrazným spôsobom prispeli ku stále zhoršujúcej sa situácii u detí a zosilneniu odmietania otca. Matka sa pred maloletými deťmi zdôverovala nadrozmernými detailmi o údajných negatívnych zážitkoch z minulosti, tieto dokonca v prežívaní detí exponovala, a to bez minimálnej snahy vyzdvihnúť u maloletých detí pozitíva, ktoré boli nepochybne tiež súčasťou ich vzájomného spolužitia s otcom v minulosti. Takýto vplyv matky má význam z hľadiska budovania a silnenia lojality detí voči nej a snahy chrániť ju. Maloletý A., ako starší syn, ktorý žil v spoločnej domácnosti rodičov dlhšie ako jeho brat, má svojim postojom výrazný vplyv na postoj mladšieho brata C., ktorý má tendenciu prikláňať sa k postoju staršieho súrodenca. Matkou akcentujúca črta otca so sklonmi k údajnému agresívnemu správaniu voči nej a voči synom nebola potvrdená ani jedným z množstva znaleckých posudkov, vypracovaných od roku 2010 až doposiaľ. To, že osobnostný a morálny profil otca nezodpovedá kritériám matky, nemusí nevyhnutne otca diskvalifikovať z role rodiča. U detí nebolo konštatované, že by boli obeťou násillia, ale matka, ako úzkostlivý a vzťahovačný rodič pred deťmi prezentovala, že násillie na nich páchané bolo. Je zrejme, že matka sa počas dlhých rokov odlúčenia od otca maloletých detí nedokázala oslobodiť od ťaživých, až lomcujúcich emócií, a takéto negatívne emócie prešli na maloleté deti po jej vzore. Zo správ matky v priebehu konania vyplýva, že nemala skutočný záujem vytesniť údajne ťaživé zážitky maloletých detí z ich prežívania, a umožniť nahradit' ich novými pozitívnymi zážitkami, ktoré by potenciálne mohli zažiť s otcom, ak by deti správne motivovala a umožňovala ich styk s ním, dokonca matka, miestami viac, miestami menej sofistikovane, znemožňovala, ba až sabotovala snahy iných inštitúcií docielit' nápravu v rodine.

47. Súd je toho názoru, že na to, aby mohlo dôjsť ku konsolidácii vzťahov v rodine, je nevyhnutná rodinná intervencia a o túto sa snaží súd celou líniou konania, prihliadajúc na odporúčania psychologičky H. G. K. a konštatovania znalca psychiatra MUDr. L., keď bez prípravy maloletých detí a ich rodičov nemožno očakávať úspešnosť snáh o nadviazanie kontaktu maloletých detí s otcom, pričom podľa znalca L., u matky, v prípade ak by sa podrobila konzultáciám u psychológa, ktorému dôveruje, nie je vylúčené, že by mohlo dôjsť ku zmene jej postoja. Súd je toho názoru, že je dôležité, aby výchovné opatrenie, ktoré súd uložil, viedlo k začatiu procesu spolupráce s odborným pracoviskom CDR Istebné, ktoré, podľa názoru súdu, má možnosti nadviazať spoluprácu aj so psychoterapeutom, intervenujúcim v procese nápravy, a tento proces psychoterapie by dopĺňal ďalšie metodologické úkony pracoviska. Súd je presvedčený o tom, že ak by bez tejto prípravy a odborného usmerňovania rodičov a maloletých detí došlo ku direktívnemu nariadeniu maloletým deťom stretávať sa so svojim otcom, výsledkom by mohlo byť ešte silnejšie traumatizovanie detí ich donucovaním. Bez primeranej prípravy by pokračujúce vystavovanie maloletých detí oprávneného záujmu otca o ich kontaktovanie mohlo byť spúšťačom ďalších obáv, vynáraním živých spomienok z minulosti. Odborným vedením je nutné rodičov, najmä matku, viesť k podporujúcemu prístupu ku maloletým deťom, aby im umožnila vstup otca do ich života. Doposiaľ matka nielenže bola pasívna v tomto zmysle, ale zachádzala až do extrémov, keď úplne zamedzovala akúkoľvek snahu otca o kontakt s deťmi. Neumožnila mu napríklad účasť na oslave synov, výletoch, záujmových aktivitách, ale živila u detí negatívne nastavenie voči otcovi a priamo ho podporovala, až to došlo do maladatívneho vplyvu na otca i deti, neberúc do úvahy ich najlepšiu záujem, s vysokou mierou pravdepodobnosti sledujúc len svoje záujmy.

48. Pri rozhodovaní v merite veci súd po dôkladnom zvážení odporúčaní znalcov z odboru psychiatria a psychológia o nevyhnutnosti prestavby postojov obidvoch rodičov, a s akcentom na odporúčania znalkyne K., ktorá považuje prioritne za dôležitý psychoterapeutický proces v rodine, berúc do úvahy

i potenciálnu možnosť prestavby postojov matky pri adekvátnom psychologickom vedení psychológa, medzi ktorým a matkou sa vytvorí atmosféra dôvery (znalec L.), súd teda dospel k záveru, že prostá úprava styku otca s maloletými deťmi bez adekvátnej prípravy a odborného vedenia odborného pracovníka by nevedla k sledovanému účelu. I znalkyňa K. v jednom zo svojich vyjadrení poukázala na isté riziká určovať styk otca s maloletými deťmi bez hlbšieho poznania prežívania maloletých detí a ich prípravy. Znalkyňa považuje za rovnako dôležité poradenstvo v oblasti rodičovstva rovnocenne u obidvoch rodičov. V tejto súvislosti súd poukazuje i na znalkyňou zdôrazňovanú možnosť obidvoch rodičov, po oboznámení sa s obsahom znaleckého posudku, nasmerovať svoju iniciatívu k náprave vzťahov v rodine vlastnou voľbou individuálnych nástrojov psychológie i psychoterapie. Je zrejmé, že okrem odborného poradenstva, ktorému sa podrobil otec v rámci nariadeného neodkladného opatrenia na Úrade práce, sociálnych vecí a rodiny Liptovský Mikuláš, ani on, ani matka nevyvinuli žiadnu ďalšiu osobitnú iniciatívu pre zlepšenie komunikácie a vzťahov. Súd sa stotožňuje s vyjadrením zástupcu Úradu komisára pre deti, že v tomto smere došlo ku zásadnému zlyhaniu obidvoch rodičov. K uvedenému významnému konštatovaniu sa pridružuje i ďalšia skutočnosť, ktorou je, bez absolútnych pochybností, neochota matky adekvátne pripravovať maloleté deti na stretávanie sa s otcom, jej neadekvátna spolupráca so zúčastnenými subjektmi, ktoré sa snažili doceliť nápravu vzťahov maloletých detí ku otcovi, ba dokonca aj snaha o vytesnenie otca zo života maloletých detí, a absolútna absencia jej sebareflexie. Ku reparácii vzťahov neprispieva ani to, že nie je dostatočne adekvátny prístup otca ku stretávaniu sa s maloletými deťmi v zmysle aktuálne platného nariadenia o neodkladnom opatrení vo veci úpravy jeho styku s maloletými deťmi. Neuniklo pozornosti súdu, že otec niekoľkokrát nevyužil možnosť kontaktu s maloletými deťmi bez toho, aby o tom v dostatočnom predstihu informoval či už matku alebo svojich synov, príp. kolízneho opatrovníka a súd. Pokiaľ otec po ostatnom negatívnom zážitku zo stretnutia s maloletým na pôde súdu v marci 2023 následne argumentuje, pre neho logickým dôvodom, pre ktorý sa nechce stýkať s maloletými deťmi v záujme toho, aby ich nevystavoval ďalšej traumatizácii, je nutné uvedomiť si aj ďalšie vyhlásenie otca v priebehu konania pred súdom. Otec sa dožaduje zmeny osobnej starostlivosti o maloleté deti, alternatívne úpravu styku s nimi počas víkendov. Otec vyslovil presvedčenie, že za pomoci odborníkov sa mu v prípade zverenia synov do jeho osobnej starostlivosti alebo pri úprave stretávania sa s nimi, podarí obnoviť, stabilizovať a prehĺbovať vzťah s maloletými deťmi. V tejto súvislosti je potrebné uviesť, že pomoc odborníkov, ktorých otec hodlá angažovať ako pomáhajúce osoby až v procese realizácie rozhodnutia súdu, bude v takom štádiu oneskorená. Je nevyhnutné maloleté deti presvedčiť o stabilnom, neochvejnom záujme otca o deti, a nevyvolávať v nich pochybnosti, resp. zdanie o jeho údajnej účelovosti snahy stretávať sa s nimi. Najmä maloletý A. opakovane spochybňoval úprimný záujem otca, ktorý sa mal pri asistovaných stretnutiach údajne vyjadrovať, že on by ani o úpravu styku s deťmi nežiadal, pokiaľ by mu matka nevyčítala, že o deti nemá záujem. Ku presvedčeniu maloletých detí o úprimnej snahe otca o kontakt s nimi nemôžu prispieť ani jeho ani jeho údajné výroky, že o tom, ako sa má rozprávať s A. a C., sa musí poradiť s odborníkmi. Je pravda, že pri asistovaných stretnutiach otca s maloletými, aj neskôr, pri priamom kontakte s nimi, panovala atmosféra napätia, diskomfortu, ťažkopádna až ťaživá komunikácia, toto však neoslabuje presvedčenie detí, že otec, ktorý má skutočný a úprimný záujem o budovanie vzťahu s nimi, by ako milujúci rodič mal vedieť, ako sa má s nimi rozprávať. Keďže súd je toho názoru, že doterajšie snahy súdu, orgánu sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, viacerých odborných pracovníkov, psychológov, nevedli k dostatočnej náprave, súd po zrelom uvážení hľadal spôsoby, ako tento proces zvrátiť v prospech pozitívnych zmien v rodine. Je zrejmé, že v súčasnosti neexistuje v slovenských podmienkach zariadenie, kde by bolo možné vo vzájomnej kooperácii pracovať s odborníkmi na náprave a prehľbovaní vzťahov otca s maloletými deťmi, či už ambulantnou alebo pobytovou formou, súd v týchto podmienkach považuje za jednu z efektívnych možností intenzívnu spoluprácu, ktorú, podľa informácií z úradnej činnosti súdu, môže garantovať odborné pracovisko Centra pre deti a rodiny, v tomto prípade CDR Istebné, pracovisko v Dolnom Kubíne, ktoré patrí medzi jedno z odporúčaných pracovísk i Ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny Bratislava. Poverené pracovníčky tohto zariadenia sa dlhodobo zúčastňovali pojednávaní a podrobne boli informované o predmete konania a skutkovom stave veci, preto toto zariadenie súd výrokom súdneho rozhodnutia poveril realizáciou výkonu výchovného opatrenia, v rámci ktorého by sa malo pracovať na zlepšení komunikácie obidvoch rodičov a na zlepšení, stabilizácii a rozvoji vzťahov maloletých detí s otcom. K tomuto rozhodnutiu súd dospel napriek poznaniu, že v predchádzajúcich rozhodnutiach nadriadeného súdu bolo zdôrazňované, že nastal čas pre zásadnú zmenu postojov rodičov, najmä matky, bez ďalšej ingerencie iných participujúcich subjektov. S poukazom na nedávne udalosti, hospitalizáciu maloletého C. i lekármi odporúčanú potrebu podporujúceho a chápaného prístupu ku maloletým deťom, je súd toho názoru, že toto výchovné opatrenie je nevyhnutné v rámci súčasného skutkového stavu. Výchovné opatrenie bude trvať

12 mesiacov po nadobudnutí právoplatnosti tohto rozsudku, pričom CDR Istebné, pracovisko Dolný Kubín, je povinné v dvojmesačných intervaloch podávať Okresnému súdu Liptovský Mikuláš správy o priebehu realizácie výchovného opatrenia. Pokiaľ ide o návrh otca na zverenie maloletých detí do jeho osobnej starostlivosti, súd tento návrh, ako nedôvodný, zamietol, pretože v tomto štádiu odmietania detí stretávať sa so svojim otcom, bez náležitej prípravy, poradenstva, príp. psychoterapie, by bolo také rozhodnutie kontraproduktívne a viedlo by k prehĺbovaniu traumatizácie maloletých detí. Vo viacerých správach referátu poradensko-psychologických služieb zaznelo, že psychoterapeutická intervencia nie je súčasťou náplne referátu poradensko-psychologických služieb, preto súd uzatvára, že Centrum pre deti a rodiny je tým pracoviskom, ktoré v rámci multidisciplinárnej spolupráce v individuálnych prípadoch s citlivým a rizikovým terénom môže tento proces multidisciplinárnej koordinácie a kooperácie zahájiť. V záujme toho, aby nezlyhalo toto úsilie štátu o nápravu vzťahov v rodine maloletého A. B., C. B., ich matky E. B. a otca A. B., je nevyhnutné, aby aj obidvaja rodičia, najmä matka, poskytlí maximálne úsilie spolupracovať s pomáhajúcimi subjektmi, a to všetko v hlbokom záujme jej vlastných detí. Pokiaľ otec v konaní opakovane naliehal na súd, aby zvolil donucujúce prostriedky smerujúce k realizácii jeho kontaktu s deťmi, súd pripomína, že v situácii, keď otec opakovane nevyužil v posledných mesiacoch svoje právo na stretnutie s maloletými deťmi v zmysle aktuálne platného súdneho rozhodnutia o nariadení neodkladného opatrenia, sám sa tým svojou mierou svojím prístupom podieľa na stave, keď vynucovanie a súdny výkon rozhodnutia strácajú svoju opodstatnenosť.

49. Súd súčasne nemôže nespomenúť, že otec v konaní opakovane operoval pojmami Syndróm zavrhnutého rodiča. V tejto súvislosti však súd zdôrazňuje, že podľa oficiálnych, v odborných kruhoch známych informácií, teória o Syndróme zavrhnutého rodiča nemá serióznú ani vedeckú platformu. V roku 2016 vyhlásila odborná obec psychologická a psychiatrická, že Syndróm zavrhnutého rodiča nie je oficiálnym psychopatologickým syndrómom, nevyskytuje sa v medicínskej – psychiatrickej syndromológii a nie je stanovený ani ako nozologická jednotka, resp. diagnóza v oficiálnych medzinárodných systémoch klasifikácie chorôb.

50. Po zamietnutí návrhu otca na zverenie detí do jeho osobnej starostlivosti, súd upravil styk otca s deťmi počas každého prvého víkendu v mesiaci, v intenciách enunciatu výroku tohto rozsudku, pričom pri realizácii tejto časti rozhodnutia má prispieť súdom uložené vyššie uvedené výchovné opatrenie.

51. Súd nepovažuje za potrebné ďalšie dokazovanie ďalším psychologickým a psychiatrickým vyšetrením maloletých detí, ako to naznačovala p. znalkyňa H. G. K., pretože existencia ďalších dôkazov produkovaných v konaní a preukázaný skutkový stav, umožňuje rozhodnúť v merite veci, bez akýchkoľvek ďalších úvah o potrebe ďalšieho dokazovania, poukazujúc na dostatočne obsažený spisový materiál, tiež popis, analýzu a stanoviská znalkyne, i vyšetrenia a diagnostikovania maloletého C. v nemocničných zariadeniach, keď súd je toho názoru, že ďalšie vyšetrenie detí by mohlo viesť k ich ďalšiemu traumatizovaniu. V súvislosti s ďalším tvrdením znalkyne, že deti neboli pripravené na komplexné vyšetrenie v rámci jej znaleckého skúmania, súd poukazuje na vedomosti a informácie z platforiem rôznych vzdelávacích odborných aktivít súdu v oblasti psychologickú a obdobnej práce s maloletými deťmi, že pokiaľ klient/dieťa pri vyšetrení nespupracuje so znalcom, docielenie primeraného reportu je v kompetencii znalca. Znalkyňou naznačená potreba pripraviť maloleté deti na vyšetrenie u znalca ešte pred samotným výkonom, je potenciálne spojená s rizikom, že predchádzajúca príprava (neznámeho pôvodu a rozsahu) môže byť v konečnom dôsledku kontraproduktívna a môže sa obrátiť proti samotnému účelu znaleckého skúmania. Rovnako súd na okraj poukazuje na moderné psychologické teórie a metódy, súdu taktiež známe z opakovaných oficiálnych vzdelávacích a študijných aktivít, ktoré prekonávajú minulé tendencie ku vyšetrovaniu a diagnostikovaniu maloletých detí v klasických ústavných zariadeniach bez závažných a nevyhnutných dôvodov, keď takéto postupy naznačujú drakonickosť prístupu ku maloletým deťom, ktoré sa nezavinene ocitli v masívnom konflikte svojich rodičov (napr. publ.: Challenging parental alienation, edited by A. G. and Margaret Drew).

52. O trovách konania súd rozhodol podľa § 52 Civilného mimosporového poriadku, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

Poučenie:

Proti rozsudku možno podať odvolanie v lehote 15 dní od jeho doručenia na Okresnom súde Liptovský Mikuláš v štyroch vyhotoveniach. Odvolanie môže podať účastník, v neprospech ktorého bolo rozhodnutie vydané. O odvolaní rozhodne Krajský súd v Žiline.

Popri všeobecných náležitostiach je potrebné v odvolaní uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Odvolanie možno odôvodniť tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil účastníkovi, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolanie možno odôvodniť aj tým, že súd prvej inštancie nesprávne alebo neúplne zistil skutočný stav veci.

Odvolacie dôvody možno meniť a dopĺňať až do rozhodnutia o odvolaní.